

Liikenneviraston tilinpäätös 2012

Liikenneviraston tilinpäätös 2012

15.3.2013

Liikennevirasto
Helsinki 2013

Kannen kuva: Liikenneviraston kuva-arkisto

Verkojulkaisu pdf

ISBN 978-952-255-262-4

Liikennevirasto

PL 33

00521 HELSINKI

Puhelin 020 637 373

Sisällysluettelo

1	TOIMINTAKERTOMUS	5
1.1	Johdon katsaus	5
1.2	Vaikuttavuus.....	6
	1.2.1 Toiminnan vaikuttavuus	6
	1.2.2 Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus	9
1.3	Toiminnallinen tehokkuus	10
	1.3.1 Toiminnan tuottavuus	10
	1.3.2 Toiminnan taloudellisuus.....	10
	1.3.3 Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus	11
	1.3.4 Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus	16
1.4	Tuotokset ja laadunhallinta.....	16
	1.4.1 Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet.....	16
	1.4.2 Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu	18
1.5	Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen.....	21
1.6	Tilinpäätösanalyysi.....	22
	1.6.1 Rahoituksen rakenne	22
	1.6.2 Talousarvion toteutuminen.....	23
	1.6.3 Tuotto- ja kululaskelma	25
	1.6.4 Tase 27	
1.7	Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma	30
1.8	Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä	31
2	LIIKENNEVIRASTON TALOUSARVION TOTEUTUMALASKELMA.....	32
3	LIIKENNEVIRASTON TUOTTO- JA KULULASKELMA.....	36
4	LIIKENNEVIRASTON TASE	37
5	LIITETIEDOT	39
6	ALLEKIRJOITUKSET	52

1 Toimintakertomus

1.1 Johdon katsaus

Liikenneviraston perustamisesta lähtien viraston pääjohtajana toiminut Juhani Tervala erosi pääjohtajan virastaan 29.10.2012. Rami Metsäpelto toimi pääjohtajana 29.10.–31.12.2012 välisen ajan ja Antti Vehviläinen aloitti Liikenneviraston pääjohtajana 1.1.2013.

Liikennevirasto suunnitteli vuoden 2012 toimintansa liikenne- ja viestintäministeriön ja Liikenneviraston välisessä tulossopimuksessa asetettujen toiminnan painopisteiden perusteella. Painopisteiksi asetettiin toimivat matka- ja kuljetusketjut, liikenneturvallisuuden parantaminen, ilmastonmuutoksen hillintä, toimintatapojen yhtenäistäminen ja tuottavuuden parantaminen tietotekniikan avulla sekä hankintamenettelyjen kehittäminen siten, että ne edistävät innovaatioita ja uusia menettelytapoja. Painopisteisiin kohdistetuissa toimissa onnistuttiin hyvin.

Matkaketjut toimivat Suomessa kohtuullisen hyvin. Liikennevirasto on tehostanut yhteistyötä liikenteen operatiivisessa ohjauksessa suurilla kaupunkiseuduilla. Liikennejärjestelmäsuunnittelun parantamiseksi on tehty maankäytön, asumisen ja liikenteen aiesopimuksia Helsingin, Tampereen ja Turun seutukuntien kanssa. Liikennevirasto käynnisti monivuotisena investointihankkeena tie-, meri- ja ratatieliikenteen ohjausjärjestelmien uusimisen, jolla parannetaan liikenteen turvallisuutta, sujuvuutta ja toimintavarmuutta. Junaliikenteen sujuvuus parani, vaikka rakennustyöt ja laiteviat haittasivat edelleen lähiliikennettä. Tieliikenne ja talvimerenkulku sujuivat paremmin kuin vuotta aiemmin. Tienkäyttäjien tyytyväisyys tarjottuun palvelutasoon on kuitenkin alentunut, erityisesti alemmalla tieverkolla. Elinkeinoelämän tyytyväisyyden virasto arvioi saatujen suorien asiakaspalautteiden perusteella säilyneen hyvällä tasolla.

Liikenneturvallisuus on parantunut. Maantieliikenteessä kuolleiden määrä jäi alle kahteensataan ja myös vakavasti loukkaantuneiden määrät vähenivät. Rautatieliikenteessä oli käytössä uusi turvallisuusjohtamisjärjestelmä. Meriliikenteen turvallisuutta parannettiin mm. toteuttamalla öljytankkereille suunnattu reitintarkastus- ja informaatiopalvelu. Virasto käynnisti valtioneuvoston periaatepäätöksen mukaiset toimet liikenneturvallisuuden parantamiseksi.

Ympäristöön kohdistuvia liikenteen haittavaikutuksia ei kyetä vähentämään riittävästi. Ilmastopoliittisen ohjelman tavoitteesta ollaan jäämässä, lähinnä liikennemäärien kasvun takia.

Viraston toimintatapoja uudistettiin. Toimintajärjestelmässä kuvattiin viraston prosessit ja toiminnanohjausjärjestelmän (SAMPO) käytettävyyttä laajennettiin mm. työajanhallintaan ja toiminnan monivuotiseen suunnitteluun. Tietojärjestelmien kehittämiseen panostettiin. Joukkoliikenteen tehtäviä sekä vastuita siirrettiin ministeriöstä virastoon. Alueellistaminen Lappeenrannan aluetoimipisteeseen eteni suunnitellusti. Turussa yhdistettiin liikennekeskustoimintoja yhteisiin tiloihin. Vastaavasti Helsingissä viranomaisyhteistyötä laajennettiin sijoittamalla HSL:n liikenteenhallinnan toimintoja liikennekeskuksen toimitiloihin poliisin ja kaupunkien toimintojen lisäksi.

Hankintamenettelyjen kehittämisestä Liikennevirasto sai lukuisia ulkopuolisia tunnustuksia. Rakli ry palkitsi tammikuussa 2012 Liikenneviraston vuoden rakennuttajana uusien hankintamallien aktiivisesta kehittämisestä. Rakennuttaja – lehti valitsi ratahankkeen Lielähti-Kokemäki vuoden 2012 rakennustyömaaksi. Lisäksi virasto on saanut julkista tunnustusta hankkeiden tiedottamisesta, työaikaisista liikennejärjestelyistä ja työturvallisuuden huomioimisesta hankkeiden toteutuksessa. Negatiivista palautetta saatiin Kehäratahankkeen osapuolten yhteistyön toimimattomuudesta ja toteutuksen valvonnan puutteista.

Myös ministeriön Liikennevirastolle asettamat vuoden 2012 tulostavoitteet toteutuivat pääosin hyvin. Pääjohtajan toimialoille asettamat sisäiset tulostavoitteet toteutuivat erittäin hyvin, minkä perusteella henkilöstölle maksettiin tulospalkkio. Henkilöstön työtyytyväisyys parani jo toista vuotta peräkkäin.

Liikennevirasto ja ministeriö ovat solmineet tulossopimuksen vuosille 2013–2015. Vastaavat kolmevuotiset tulossopimukset tehtiin viraston ja ELY-keskusten kesken sekä viraston sisällä tulosyksiköiden kanssa. Uutena painopisteenä on uuden liikennepolitiikan toimeenpano liikennepoliittisen selonteon pohjalta. Liikenneturvallisuuden parantamisessa keskitytään poikkihallinnolliseen yhteistyöhön.

Joukkoliikenteen edellytysten parantaminen ja liikennejärjestelmäyhteistyön kehittäminen korostuvat viraston lähivuosien toiminnassa. Väylänpidossa haasteena on sopeutuminen aleneviin määrärahakehityksiin ja kohoavaan kustannustasoon, joka edellyttää nykyisen palvelutason uudelleen arviointia ja toimien priorisointia.

Liikenneviraston johtamista, toimintatapoja ja organisaatorakenteita on tarkoitus uudistaa vuoden 2013 aikana. Toiminnan kehittämisessä otetaan huomioon myös muut sisäisen valvonnan kehittämiskohteet.

1.2 Vaikuttavuus

1.2.1 Toiminnan vaikuttavuus

Liikenne- ja viestintäministeriön ja Liikenneviraston välisessä tulossopimuksessa määriteltiin Liikenneviraston rooli yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden saavuttamisessa seuraavasti:

- Liikenneviraston toiminnan tavoitteena on toimivien ja turvallisten matka- ja kuljetusketjujen varmistaminen, joukkoliikenteen edellytysten parantaminen sekä ympäristöön ja ihmisiin kohdistuvien liikenteen haittavaikutusten vähentäminen.
- Liikennevirasto on aloitteellinen liikennejärjestelmän kehittäjä. Toiminnan tuloksellisuutta parannetaan hyödyntämällä uuden teknologian mahdollisuuksia liikennejärjestelmän toimivuuden tehostamiseksi, uudistamalla toimintatapoja ja hallinnon rakenteita sekä kehittämällä osaamista yhteistyössä alan toimijoiden kanssa. Liikennevirasto arvostaa henkilöstönsä asiantuntijuutta.
- Liikenneviraston tehtävänä on liikenne- ja viestintäministeriön harjoittaman liikenne- ja viestintäpolitiikan ja sen hyväksymien strategioiden mukaisesti vastata liikenteen palvelutason ylläpidosta ja kehittämisestä valtion hallinnoimilla liikenneväylillä. Virasto edistää toiminnallaan koko liikennejärjestelmän toimivuutta, liikenteen turvallisuutta, alueiden tasapainoista kehitystä ja kestäväää kehitystä.

Lisäksi tulossopimuksessa asetettiin vuodelle 2012 Liikenneviraston toiminnan painopisteiksi:

- toimivat matka- ja kuljetusketjut, liikenneturvallisuuden parantaminen, ilmastonmuutoksen hillintä, toimintatapojen yhtenäistäminen ja tuottavuuden parantaminen tietotekniikan avulla sekä hankintamenettelyjen kehittäminen siten, että ne edistävät innovaatioita ja uusia menettelytapoja.

Matkaketjut toimivat Suomessa kohtuullisen hyvin

Liikennevirastossa oli käynnissä useita matka- ja kuljetusketjujen toimivuuden edistämistä tukevia kehittämishankkeita. Matka- ja kuljetusketjujen palvelutasohankkeessa täsmennettiin palvelutasojattelua ja sen soveltamista pitkämatkaisen liikenteen palvelutasomäärittelyihin sekä alueelliseen suunnitteluun. Matka-aikojen ennakoitavuuden ja kuljetusten täsmällisyyden alustavat tunnusluvut, palvelutasoluokittelu ja vaatimet liikennejärjestelmälle ovat valmistuneet.

Lähi- ja kaukoliikenteen häiriönhallinnan toimintamallit on uudistettu. Liikenteenhallinnan yhteistyötä on tiivistetty suurilla kaupunkiseuduilla. Helsingin, Turun ja Tampereen seutukuntien kanssa on solmittu maankäytön, asumisen ja liikenteen (MAL) aiesopimukset vuosille 2012–2015.

Helmi-maaliskuun lumimyräkät vaikeuttivat tie- ja rautatieliikenteen sujuvuutta, kuitenkin yhteistyö viranomaisten kesken sujui hyvin. Meriliikenne sujui talvikaudella ilman merkittäviä ongelmia.

Rautatieliikenteen täsmällisyys parantui erityisesti kaukoliikenteen osalta. Tähän myötävaikuttivat mm. lumitöiden suunnittelu, välineiden kehittäminen samoin kuin operaattorin innovaatiot. Rautatieliikenteessä oli edelleen mm. turvalaitevioista ja ratatöistä aiheutuvia junaliikenteen viivästyksiä. Roudasta aiheutuvia nopeusrajoituksia oli keväällä vain kymmenesosa verrattuna kahteen edelliseen kevääseen.

Tieliikenteessä huonoja ajokelejä esiintyi edellisvuosia enemmän. Myös tulvat vaikeuttivat paikoin liikennöintiä. Suolan ja hiekan käyttö liukkaudentorjuntaan oli normaalia runsaampaa. Painorajoituksia oli keväällä noin 1 500 tiekilometrillä. Myös syksyllä asetettiin huomattavan paljon (430 km) painorajoituksia. Tienkäyttäjätyytyväisyys oli edellistä talvea selvästi alhaisempi. Myös tyytyväisyys päällysteiden kuntoon väheni huomattavasti samalla kun päällysteitä uusittiin vain puolet siitä, mitä kunnon säilyttäminen olisi edellyttänyt. Teiden puutteellisesta palvelutasosta saatiin paljon suoraa asiakaspalautetta.

Valmistuneet hankkeet ovat parantaneet liikenteen sujuvuutta ja turvallisuutta.

Elinkeinoelämä pitää tie- ja merikuljetuksia tärkeinä ja on niiden toimivuuteen kokonaisuutena tyytyväinen. Rautatiekuljetuksiin liittyviä toimintoja elinkeinoelämä pitää vähemmän tärkeinä kuin tie- ja merikuljetuksia ja on niihin kaikkein tyytymättömin.

Tyytyväisyys joukkoliikenteeseen on melko hyvällä tasolla

MAL-sopimuksilla ja maakunnallisilla liikennejärjestelmäsuunnitelmilla on edistetty maankäytön ja liikenteen yhteensovittamista sekä kestävien liikennemuotojen (joukkoliikenne, pyöräily ja kävely) käyttöä.

Tyytyväisyys paikallisjoukkoliikenteeseen vaihtelee alueittain. Tyytyväisimpiä ovat pääkaupunkiseudulla asuvat, tyytymättömiä pääkaupunkiseudun kehyskunnissa asuvat. Haja-asutusalueella joukkoliikenneyhteydet yhä harvemmin ovat asiakkaiden haluamalla tasolla.

Liikenneturvallisuus on parantunut

Liikenneturvallisuutta on parannettu mm. päällystystöiden yhteydessä tehtävillä kestoimerkinnöillä, kaiteiden korjauksilla, ajoratamaalauksilla, näkemäraivauksilla ja nopeusrajoituksia tarkistamalla. Investoinneilla parannettiin mm. kevyen liikenteen turvallisuutta. Meriliikenteen turvallisuutta parannettiin toteuttamalla öljyonnettomuuden riskin pienentämiseen tähtäävä öljytankkereiden reitintarkastus- ja informaatiopalvelu. Rautatieliikenteen turvallisuusjohtamisjärjestelmä oli käytössä. Myös tie- ja vesiliikenteen turvallisuusjohtamisjärjestelmiä suunniteltiin. Valtioneuvoston tieliikenneturvallisuuden periaatepäätöksen edellyttämät toimet on käynnistetty.

Kaupallisen meri- ja rautatieliikenteen turvallisuustaso on tavoitteen mukainen, mutta tason ylläpitäminen edellyttää jatkuvia toimenpiteitä. Tieliikenne kehittyi onnettomuustietojen valossa turvallisempaan suuntaan vuonna 2012. Tieliikenteessä kuolleiden ja loukkaantuneiden määrä väheni vuonna 2012 Liikenneturvan ennakkotiedon mukaan yli kymmenen prosenttia.

Ympäristöön kohdistuvat haittavaikutuksia ei kyetä vähentämään riittävästi

Liikennevirasto osallistui liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan ympäristöstrategian laadintaan. Myös viraston ympäristötoimintalinjojen ja ympäristöohjelman valmistelu käynnistettiin, ja ne valmistuvat vuonna 2013.

Virasto osallistui liikkumista ohjaavan satelliittipaikannukseen perustuvan tiemaksun käyttöönottoa valmis-televaan työhön. Myös EU:n ympäristömeludirektiivin mukaiset meluselvitykset maanteiden ja rautateiden osalta valmistuivat. T&K -työssä on kehitetty liikenteen ja väylänpidon ympäristö- ja terveyshaittojen lieventämis- ja torjuntakeinoja. Tutkimushankkeet liittyvät rautatieliikenteen tärinän torjuntakeinojen ja liikenteen päästöjen ja melun mallintamisen kehittämiseen.

Liikenteen CO₂ päästöt ovat vuodesta 1990 vuoteen 2008 kasvaneet EU:n alueella lähes neljänneksen ja liikenteen osuus kokonaispäästöistä on kasvamassa. ILPO ilmastotavoitteesta ollaan jäämässä, missä liikennemäärien kasvu on keskeinen selittävä tekijä. Kesällä 2012 valmistuneen EU:n ympäristömeludirektiivin mukaisten meluselvitysten tulosten mukaan maanteiden yli 55 dB melulle (L_{den}) altistuu yhteensä noin 330.000 asukasta ja rautateiden yli 55 dB melulle (L_{den}) altistuu yhteensä noin 150.000 asukasta.

Liikennevirasto kehittää liikennejärjestelmää aloitteellisesti

Liikennevirastolla oli aktiivinen rooli liikennepoliittista selontekoa valmisteltaessa. Selonteon edellyttämien toimien jatkovalmistelu käynnistyi virastossa ministeriön antamien ohjeiden mukaisesti. Aiesopimusmenettelyllä muodostettiin sidosryhmien kanssa yhteinen tahtotila lähivuosien tarvittavista toimenpiteistä. Liikennejärjestelmäsuunnittelussa otettiin käyttöön uusia menettelytapoja. Kävelyn ja pyöräilyn valtakunnallinen toimenpidesuunnitelma 2020 valmistui alkuvuodesta ja Liikennevirasto koordinoi suunnitelman seurantaan. Uutena asiana on saatu käyntiin liikkumisen ohjauksen valtionavustusten haku ja siihen liittyvä ohjeistus.

Toimintatapojen uudistaminen ja osaamisen kehittäminen

Liikennevirasto otti käyttöön toimintajärjestelmän ja kehitti toiminnanohjausjärjestelmän (SAMPO) käytettävyyttä mahdollistaen mm. työajanseurannan ja -suunnittelun. Väylänpidon ja hallinnon tietojärjestelmien kehittämishankkeisiin panostettiin. Joukkoliikenteen tehtäviä sekä vastuita siirrettiin ministeriöstä Liikennevirastoon. Viraston tehtäviä siirrettiin suunnitellusti Lappeenrannan aluetoimipisteeseen.

Kolmen meriliikennekeskuksen ja tieliikennekeskuksen muuttoa yhteisiin tiloihin Turun Linnakiinteistöön valmisteltiin. Muutto toteutetaan kevään 2013 aikana. Muutos tuo mukanaan toimintaan tuottavuutta ja avaa uudenlaisia yhteistyömahdollisuuksia yli viranomaisrajojen. Vastaavasti HSL:n joukkoliikenteen häiriöhallintaoperaattori siirtyi Liikenneviraston liikennekeskukseen loppuvuodesta, nykyisten tieliikennekeskuspäivystäjien sekä kaupungin ja poliisin edustajien lisäksi. Myös junaliikenteen matkustajainformaatiojärjestelmän pääkäyttäjät siirtyivät liikennekeskukseen syksyllä 2012.

Kansallisen älyliikenteen strategian toteuttaminen eteni Liikenneviraston osalta suunnitelmien mukaisesti. Merkittävimmät älyliikenteen ja uuden teknologian hankkeet vuonna 2012 olivat liikenteenohjausjärjestelmien uudistamisen hankekokonaisuuden valmistelu, öljytankkereiden reitintarkistus -menettelyn pilotointi (Tankkeriturva) sekä uusien innovatiivisten liikenteen sujuvuus- ja kelinseurantamenetelmien kehittäminen (FMD -Sujuva ja FCD-Keli), pilotointi ja käyttöönotto. Lisäksi kesäkuun alussa käyttöön otettiin ratakapasiteetin hallinnointiin liittyvä LIIKE – järjestelmä, joka mahdollistaa reaaliaikaisen junaliikenteen ohjauksen.

Liikenneviraston toimenpiteet liikennealan osaamisen kehittämiseksi on koottu toimenpideohjelmaksi vuosille 2013–2015. Liikennevirastolla on systemaattinen tutkimus- ja kehittämisohjelma, joka toteuttaa asetettuja tavoitteita. Suuressa osassa tutkimushankkeista on monta osapuolta mukana. Liikennevirasto on ollut aktiivinen toimija hallinnonalan tutkimus- ja kehittämistyön organisoinnissa Fintrip -sateenvarjon alle.

Hankintamenettelyjä kehitetään yhteistyössä infra-alan kanssa

Hankearvioinnin yleisohje on käytössä ja vaikutusten arviointiohjeistuksen uudistus on käynnissä ja uudelleenarviointeja on toteutettu. Nykyistä laajempaa hankearviointia on pilotoitu ja hankkeiden kustannuslaskennan tuoreutettu menetelmä on otettu käyttöön.

Hankintatoiminnan kehittäminen on jatkunut suunnitellusti ja kategoriakohtaiset linjaukset ovat pääosin valmiit. Palveluntuottajat, kuntien edustajat sekä infra-alan järjestöjen edustajat ovat olleet mukana hankinnan kategoriakohtaisten linjausten ja suunnitelmien laadinnassa ja työn tuloksia on esitelty laajasti alan toimijoille. Liikenneviraston henkilökunnalle on järjestetty hankintakoulutusta, joka jatkuu myös v. 2013.

Hankinnassa on pilotoitu uusia malleja esimerkkinä Lielähti-Kokemäki -perusparannushankkeen allianssimallin käyttö. Käynnissä on myös esisuunnittelun pilottihankkeita, joiden avulla luodaan toimintamalleja esisuunnitteluun yhteistyössä konsulttien kanssa.

1.2.2 Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus

Meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukyvyn parantaminen (mom. 31.30.43)

Liikenneviraston tehtäviin kuuluu meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukyvyn parantamisesta annetun lain (1277/2007) perusteella myönnettävien valtion tukien käsittely. Lain tavoitteena on turvata lasti- ja matkustaja-alusten kilpailukyky kansainvälisessä liikenteessä sekä huoltovarmuus kriisitilanteessa Suomen lipun alla liikennöivällä tonnistolla. Nykyistä lakia on sovellettu vuoden 2008 alusta lukien, tuen laajentues- sa vielä vuoden 2009 alusta laissa määritellyillä edellytyksillä edellytyksillä koskemaan myös kotimaan meriliikenteessä toimivia lastialuksia.

Määrärahaa vuodelle 2012 oli varattu 86,4 milj. euroa, kolmannen lisätalousarvion jälkeen 81 milj. euroa. Tukea haettiin yhteensä 80,2 milj. euroa ja maksettiin 78,8 milj. euroa, suunnilleen saman verran kuin vuonna 2011. Matkustaja-alusten saaman tuen (n. 57 %) ja lastialusten saaman tuen (n. 43 %) kesken tapahtui edelliseen vuoteen verrattuna prosentin suuruinen suhteellinen muutos matkustaja-alusten hyväksi. Järjestöjen sopiman ns. sekamiehityksen käyttö lastialuksilla on lisääntynyt jonkin verran parin viime vuoden aikana. Kyseisen seikan vaikutusta määrärahatarpeen kehitykseen ei näin lyhyen ajan perusteella voi luotettavasti arvioida. Vaikka sekamiehitys toisaalta vähentää hieman miehistökustannuksia, sekamiehityksen käytön arvioidaan vaikuttavan osaltaan myös siihen, että uusia aluksia tuodaan Suomen lipun alle.

Kauppa-alusluettelosta poistettiin vuonna 2012 yhteensä kahdeksan alusta. Näistä kuusi poistettiin ulosli- putuksen vuoksi ja kaksi, koska merkitsemisen edellytykset eivät muutoin enää täyttyneet. Uusia aluksia kauppa-alusluetteloon merkittiin vuonna 2012 yhteensä 15, mikä kehitys jatkaa vuonna 2011 (10) alkanutta kasvavaa suuntaa.

Kauppa-alusluettelossa oli vuoden 2012 lopussa 100 (v. 2011 96) lastialusta ja 16 (v. 2011 13) matkustaja- alusta. Luetteloalusten keski-ikä oli vuonna 2012 19,3 vuotta, bruttovetoisuus yhteensä 1 570 376 ja nettovetoisuus 681 935. Vuonna 2012 kauppa-alustukiasioissa käsiteltiin n. 365 hakemusta. Asioiden käsittelyyn käytetään Liikennevirastossa 3 henkilötyövuotta.

Vuonna 2012 maksetut tuet - momentti 31.30.43		
	Tukikausi	Tuki, euroa
Lastialustuki	II/2011	16 777 815
Matkustaja-alustuki	II/2011	22 551 975
Lastialustuki	I/2012	16 716 185
Matkustaja-alustuki	I/2012	22 727 667
Yhteensä		78 773 642

Maksetut kauppamerenkulun tuet, luetteloon merkityt alukset vuosina 2009-2012				
	2009	2010	2011	2012
Tuet yhteensä (milj.euroa)	86,473	77,378	77,969	78,774
Alusten bruttovetoisuus	1 341 428	1 329 311	1 402 798	1 570 376
Aluksia vuoden lopussa	114	113	109	116
Alusten keski-ikä	20,4	21,2	19,9	19,3
Ulkomaan meriliikenteen htv, josta	5 830	5 594	5 284	
suomalaisien osuus-%	94,9	94,6	93,0	

Lästimaksuavustukset (mom. 31.30.50)

Määräraha käytetään lästimaksuista annetun lain (189/1936) mukaisten avustusten maksamiseen ammatissaan toimivien merimiesten hyväksi tapahtuvaan huoltotoimintaan ja meripelastustoiminnan edistämiseen. Vuosittainen avustussumma on sidoksissa edeltävänä vuonna aluksilta kerättyyn lästimaksuun. Vuonna 2012 avustuksia maksettiin 939 369 euroa, mikä määrä oli noin 90 000 euroa edellisvuotta enemmän. Vuonna 2012 avustukset jaettiin seuraavasti: Merimiespalvelutoimisto 53,8 %, Meripelastusseura 29,8 %, Merimieskirkko 12,9 %, Ålands Sjöredningssällskap 2,2 % ja Luotsikirjasto 1,3 %.

1.3 Toiminnallinen tehokkuus

1.3.1 Toiminnan tuottavuus

Liikennevirastolla oli kaksi toiminnallista tulostavoitetta, jotka mittaavat toiminnan tuottavuutta. Toteutumaluvut ovat tilinpäätösvaiheessa ennusteita ja lopulliset luvut laskee Tilastokeskus kesällä 2013. Liikenneviraston tuottavuusmittarit ovat yhdistelmiä vanhojen virastojen mittareista. Kunkin liikenneverkon tuotosta painotetaan niiden tuottamiseen käytettyjen kulujen suhteessa. Panoslaskelmassa huomioidaan toiminnan kulut – nimisen tiliryhmän kulut, jotka sisältävät poistot. Vuoden 2012 kulujen deflatointi on tehty liikenne- ja viestintäministeriön ohjeistamilla kertoimilla: palkat 4,1 %, muut kulut 3,5 % ja poistot 5,2 %.

Toiminnan tuottavuus	Toteutuma 2010	Toteutuma 2011	Tavoite 2012	Toteutuma 2012
Työn tuottavuuden kehittyminen, %	2,0	6,0	2,0	0,4
Kokonaistuottavuuden kehittyminen, %	0,9	1,3	0,2	2,9

Ennustelaskelmien perusteella Liikenneviraston tuotos lisääntyi 0,1 %, työpanos väheni 0,3 %. Kokonaistuottavuuden paraneminen aiheutui pääosin siitä että toiminnan kulut lisääntyivät vain 1,5 %, mutta kustannustason muutos vertailuvuosien välillä oli 4,4 %. Työn tuottavuutta ei saavutettu etupainotteisen rekrytointipolitiikan takia. Kokonaistuottavuuden tavoite saavutettiin kustannussäästöillä.

1.3.2 Toiminnan taloudellisuus

Ministeriö ei asettanut virastolle edellisvuosien tapaan toiminnan taloudellisuutta kuvaavia tavoitteita, eikä seurattavia mittareita. Liikenneviraston toiminnan taloudellisuutta voidaan kuitenkin mitata kunkin liikenneverkon osalta väylänpidon kustannusmittareilla. Pääoman korkokustannukset on laskettu 2,1 % korkokannan mukaan väyläomaisuuden keskiarvosta.

Toiminnan taloudellisuus	Väylä- pituus km	Toteutuma 2010	Toteutuma 2011	Toteutuma 2012
Kustannukset, euroa/maantiekkm	78 111	14 340	14 899	17 713
Kustannukset, euroa/ratakm	5 944	90 978	98 066	105 580
Kustannukset, euroa/kauppamerenkulun väyläkm	3 952	5 215	5 302	5 054

Tienpidon kustannukset suhteessa tiekilometreihin laskelmassa huomioitiin kaikkien Liikenneviraston talousarviotilien tienpitoon liittyvät kulut. Pääomakustannuksista laskelmassa on huomioitu tieomaisuuden poistot sekä pääoman korkokulut. Korostettakoon, että laskentajärjestelmän muutoksen vuoksi luvut eivät ole vertailukelpoisia aikaisempiin vuosiin. **Radanpidon** kustannusten laskelmassa on huomioitu radanpidon momentin kulut lukuun ottamatta väylänpidon omaisuushallinnan menoja, jotka ovat pääosin kiinteistömenoja. Pääomakustannuksista laskelmassa on huomioitu rataomaisuuden poistot sekä pääoman korkokulu. Kehittämishankkeiden osalta on huomioitu kulut. **Kauppamerenkulun** kustannuksien laskelmat on tehty siten, että kustannuksiin on huomioitu kauppamerenkulun väylien ylläpidon kustannukset ja ne on jaettu väyläkilometreillä. Kustannukset sisältävät kauppamerenkulun kokonaiskustannukset poisto- ja korkokustannuksineen pl. väylien ja kanavien pääomakustannukset.

Työpanoksen kohdistuminen seurattaville kohteille:

Kustannuseurannan kohteet	Tulosyksiköissä toteutuneet työtunnit (h)							Työpanos (hvt)	Hallinnon ja väylänpidon menot (milj. euroa)	Pääomakulut (milj. euroa)	Kulut yhteensä (milj. euroa)
	Eskikuntayksiköt	Hallinto	Liikennejärjestelmä	Investointi	Kunnossapito	Liikenteen hallinta	Yhteensä				
Henkilöstöhallinto	2 853	29 934	11 390	9 263	23 196	29 840	106 476	75	8,6	0,4	9,0
Ohjaus ja johtaminen	1 473	2 505	2 000	3 198	3 803	3 471	16 450	12	1,7	0,1	1,8
Taloushallinto	1 090	12 087	1 944	3 449	7 862	3 571	30 003	21	2,7	0,1	2,8
Muu hallinto	43 373	96 665	20 928	6 977	15 139	7 890	190 972	135	19,3	0,7	20,0
Liikennejärjestelmätyöt			60 582				60 582	43	18,4	0,2	18,7
Investoinnit				82 290			82 290	58	11,6	1 403,2	1 414,8
Merikartoitus					48 636		48 636	34	9,2	3,4	12,5
Kunnossapito					157 014		157 014	111	173,3	0,6	173,8
Liikenteen hallinta						231 565	231 565	164	97,1	1,5	98,6
ELY-keskusten toiminta									254,1		254,1
Yhteensä	48 789	141 191	96 844	105 177	255 650	276 337	923 988	655	596,0	1 410	2 006

Liikenneviraston kustannuslaskentajärjestelmää on uudistettu vuoden 2012 aikana. Kustannuseurannan kohteet tullaan vuonna 2013 tarkistamaan vastaamaan viraston uudelleen määriteltäviä ydintehtäviä. Henkilöstön työpanoksesta kohdistui vuonna 2012 yhteisiin tukitehtäviin 37 % ja toimialojen substanssitehtäviin 63 %. Liikenneviraston hallinnon toimintamenoista ja väylänpidon ostoista kohdistuu tukipalveluihin 10 %. ELY-keskusten vuosimenot 254 milj. euroa sisältävät ELY-keskusten väylänpidon menot, mutta eivät liikenne ja infrastruktuuri -vastuualueen noin 520 htv:n mukaisia toimintamenoja, joita oli noin 39 milj. euroa. Pääomakulut sisältävät poistot ja korot ja ne on merkitty pääosin investointeihin.

1.3.3 Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus

Maksullisen toiminnan laskelmat käsittävät julkisoikeudelliset ja liiketaloudelliset suoritteet, rata- ja väylämaksun sekä Saimaan kanavan lupamaksun.

Toiminnan kannattavuus	Toteutuma 2010	Toteutuma 2011	Tavoite 2012	Toteutuma 2012
Julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus, %	70	84	69	93
Liiketaloudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus, %	113	109	114	160
Yhteisrahoitteisten suoritteiden kustannusvastaavuus %	..	20	29	31

Liikennevirastossa on käytössä Sampo-toiminnanohjausjärjestelmä, joka tarkoittaa Liikenneviraston sekä Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten (ELY) liikenne- ja infrastruktuurivastuualueiden toiminnanohjauksen prosesseja ja toimintatapoja sekä niitä tukevaa tietojärjestelmää. Se käsittää viraston suunnittelun ja ohjauksen, hanke- ja projektihallinnan sekä resurssien, sopimusten ja sidosryhmätietojen hallinnan. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että koko Liikenneviraston toiminta on hankkeistettu Sampo-järjestelmään ja sen mukaisesti kaikki viraston seurattavat asiakokonaisuudet raportoidaan. Liikennevirastossa on käytössä Sampoon sisältyvä työajanhallintajärjestelmä, joka sisältää työajan suunnittelun ja seurannan, ja jonne koko viraston henkilöstö kirjaa työaikansa.

Liikennevirastossa on käytössä kustannuslaskentajärjestelmä, joka hyödyntää Raindance- ja Sampo-järjestelmistä saatavia tulo- ja menotapahtumia sekä tehtävälle kirjattuja työaikatietoja. Tapahtumat kirjataan viraston perusjärjestelmien kautta suoraan seurattaville laskentakohteille. Ne tapahtumat, joita ei voida suoraan tiliöidä millekään laskentakohteelle (esim. palkat, vuokrat jne), kohdennetaan työaikatietojen perusteella. Laskenta tapahtuu Cognos -kustannuslaskentajärjestelmässä vuosittain tarkistettavien laskentasaäntöjen perusteella, ja säännöt pitävät sisällään myös yhteiskustannusten vyörytyksen. Laskentamalli ja sitä tukeva järjestelmä mahdollistavat tuottojen ja kustannusten aikaisempaa tarkemman kohdentamisen seurantakohteille. Käytännössä tämä on näkynyt muutoksina kustannusvastaavuuksissa ja menojen tarkemmassa kohdentamisessa verrattuna aikaisempiin Liikenneviraston toimintavuosiin.

Julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus 93 %

Liikenneviraston julkisoikeudellisia suoritteita ovat mm. erilaiset rautateiden käyttö lupien, päätösten, teknisten määräysten ja tarkastusten antaminen, rataliikenteenohjauspalveluun kuuluva vaihtotyö, RAILI viestintäverkon käyttöpalvelut, merenkulun väyläpäätökset, erivapauspäätökset alusten jääluokissa ja jäänmurtaja-avustuksissa sekä merenkulun edistämiseen liittyvät suoritteet.

Julkisoikeudellisten suoritteiden tuotot ja kulut (1000 euroa)			
	2010	2011	2012
TUOTOT			
- Maksullisen toiminnan myyntituotot	1 379	2 452	2 800
- Maksullisen toiminnan muut tuotot	0	0	6
- Vuokrat ja käyttökorvaukset	0	0	0
- ./.. tuottojen oikaisuerät	0	0	0
Tuotot yhteensä	1 379	2 452	2 807
KUSTANNUKSET			
Maksullisen toiminnan erilliskustannukset			
- aineet, tarvikkeet ja tavarat	0	4	6
- henkilöstökustannukset	161	191	165
- vuokrat	0	15	26
- palvelujen ostot	1 549	1 888	1 749
- muut erilliskustannukset	1	4	10
Erilliskustannukset yhteensä	1 712	2 102	1 956
KÄYTTÖJÄÄMÄ	-332	349	851
Osuus yhteiskustannuksista			
- tukitoimintojen kustannukset	144	148	39
- poistot	0	401	854
- korot	0	246	176
- muut yhteiskustannukset	106	5	0
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	250	801	1 070
Kokonaiskustannukset yhteensä	1 961	2 903	3 026
Ylijäämä (+)/alijäämä (-)	-582	-452	-220
KUSTANNUSVASTAAVUUS %	70,3 %	84,4 %	92,7 %

Kokonaisuudessaan julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus näyttää kasvua vuoteen 2011 verrattuna ja se johtuu yksinomaan RAILI-viestintäverkosta. Suoritteesta kertyneet tulot ovat kasvaneet 400 000 euroa, koska palvelutasoa on nostettu edellisvuoteen verrattuna.

Yksittäisten julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus heikkeni suurimmalla osalla suoritteita johtuen siitä, että virastossa käyttöön otetun työajanseurannan perusteella pystytään kohdentamaan suoritteille käytetty työaika. Tämän seurauksena on mahdollista entistä tarkemmin laskea suoritteille kohdistuvat kustannukset.

Liiketaloudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus 160 %

Liikenneviraston liiketaloudellisia suoritteita ovat mm. kiinteistötoimen palvelut, rautateiden risteämälupien antaminen ja vesiväylien karttatuotannon liiketaloudellinen toiminta. Laskelmassa ovat mukana myös teiden levähdysalueiden vuokratuotot.

Liiketaloudellisten suoritteiden tuotot ja kulut (1000 euroa)			
	2010	2011	2012
TUOTOT			
- Maksullisen toiminnan myyntituotot	938	687	926
- Maksullisen toiminnan muut tuotot	4	1	518
- Vuokrat ja käyttökorvaukset	6 920	7 117	7 009
- ./.. tuottojen oikaisuerät	0	0	0
Tuotot yhteensä	7 863	7 804	8 454
KUSTANNUKSET			
Maksullisen toiminnan erilliskustannukset			
- aineet, tarvikkeet ja tavarat	1 086	2 614	1 361
- henkilöstökustannukset	611	335	345
- vuokrat	219	147	61
- palvelujen ostot	2 565	1 645	2 181
- muut erilliskustannukset	877	20	468
Erilliskustannukset yhteensä	5 358	4 761	4 416
KÄYTTÖJÄÄMÄ	2 505	3 044	4 038
Osuus yhteiskustannuksista			
- tukitoimintojen kustannukset	303	289	400
- poistot	726	170	212
- korot	249	198	242
- muut yhteiskustannukset	304	7	7
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	1 582	664	861
Kokonaiskustannukset yhteensä	6 941	5 424	5 277
Ylijäämä (+)/alijäämä (-)	922	2 380	3 177
KUSTANNUSVASTAAVUUS %	113,3 %	143,9 %	160,2 %

Liiketaloudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus on parantunut edellisestä vuodesta. Vuoden 2011 ratakiinteistöjen vuokraustoiminta-laskelmassa on ollut virhe pääomakustannuksissa ja vuoden 2011 lukuihin on siltä osin tähän laskelmaan tehty korjaus vertailtavuuden parantamiseksi. Kustannusvastaavuuden parantumiseen ovat vaikuttaneet risteämälupien määrän kasvu, vuokrakiinteistöjen tulojen kasvu ja levähdysalueiden vuokratuottojen kasvu. Kustannukset ovat joidenkin suoritteiden osalta vähentyneet ja tähän on todennäköisesti vaikuttanut viraston työajanseurantaan pohjautuva laskentamalli ja työaikakirjausten tarkempi kohdentuminen.

Radanpidon kustannusvastaavuus 11,2 %

Radanpidon kustannusvastaavuuslaskelma kertoo kuinka suuren osan vuosikuluista perityt ratamaksun perusmaksut ja rataverot kattavat. Vuonna 2012 tunnusluku oli 11,2 %, v. 2011 vastaava luku oli 10,8 %.

Ratamaksun ja -rataveron alainen toiminta (1000 euroa)			
	2010	2011	2012
TUOTOT			
- Ratamaksun perusmaksu	44 469	43 640	43 716
-Ratavero ja investointivero	17 957	17 600	16 283
- Muut tuotot	0	2 498	6 697
Tuotot yhteensä	62 426	63 738	66 696
KUSTANNUKSET			
Maksullisen toiminnan erilliskustannukset			
- aineet, tarvikkeet ja tavarat	96	100	211
- henkilöstökustannukset	4 661	4 775	6 349
- vuokrat	230	402	893
- palvelujen ostot	208 184	230 830	222 626
- muut erilliskustannukset	1 816	145	424
Erilliskustannukset yhteensä	214 987	236 252	230 503
KÄYTTÖJÄÄMÄ			
	-152 561	-172 514	-163 807
Osuus yhteiskustannuksista			
- tukitoimintojen kustannukset	8 937	12 556	5 303
- poistot	238 897	244 521	247 227
- korot	54 612	97 206	114 558
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	302 446	354 283	367 088
Kokonaiskustannukset yhteensä			
	517 433	590 535	597 591
Ylijäämä (+)/alijäämä (-)	-455 007	-526 797	-530 895
KUSTANNUSVASTAAVUUS %	12,1 %	10,8 %	11,2 %

Rautatieliikenteeltä perittiin vuotuista ratamaksua rataverkon käyttämisestä. EU:n direktiivin mukaan rautatieliikenteeltä on perittävä vähintään rataverkon käytöstä suoraan radanpitäjälle aiheutuvat kustannukset. Ratamaksu nettoutettiin perusradanpidon momentille. Tätä ns. perusmaksua perittiin viime vuona 43,716 milj. euroa. Perusmaksun yksikköhinnat olivat LVM:n asetuksen mukaisesti henkilöjunaliikenteen harjoittamisesta 0,1308 senttiä/bruttotonnikm ja tavarajunaliikenteen harjoittamisesta 0,1350 senttiä/bruttotonnikm. Perusmaksun määrittely perustuu rajakustannushinnoitteluun.

Lisäksi rautatieliikenteeltä perittiin rataveroa ja investointiveroa 16,283 milj. euroa, jota ei voida nettouttaa väylänpitoon. Taulukossa on vuoden 2012 luvussa mukana vain 11 kuukauden kertymä johtuen siitä, että VR on maksanut vuoden viimeisen erän vasta vuoden 2013 puolella. Vuoden oikea rataveron ja investointiveron summa on 17,792 milj. euroa. Mikäli erä olisi mukana luvussa, kustannusvastaavuus olisi 11,4 %. Ratavero ei perustu rajakustannushinnoitteluun. Kyse on lisämaksusta, jolla voidaan kansallisesti säädellä rautatieliikenteen kustannusvastaavuutta. Rataveroa perittiin tavaraliikenteessä sähkövetoiselta kuljetukselta 0,05 senttiä/bruttotonnikm ja diesel-vetoiselta 0,10 senttiä/bruttotonnikm sekä henkilöliikenteessä ja veturisiirroissa 0,01 senttiä/bruttotonnikm. Investointivero koskee vain Kerava-Lahti -oikoradan henkilö- ja tavaraliikennettä ja sitä perittiin 0,50 senttiä/bruttotonnikm.

Rannikon kauppamerenkulun palvelujen kustannusvastaavuus 99 %

Kauppamerenkululta perittävä väylämaksu on veronluonteinen maksu, jonka kantaa tulli. Kauppamerenkulun väylänpidon kustannusvastaavuus oli 99,0 %. Väylämaksujen ja muiden tuottojen määrä lisääntyi 4,6 milj. euroa johtuen pääosin väylämaksujen korotuksesta. Liikennemäärä rannikon kauppamerenkulussa väheni 5,8 %. Kokonaiskustannukset vähentyivät 15,0 milj. euroa edellisvuodesta. Kustannusten alenemi-

seen vaikutti leuto talvi, jonka vuoksi jäänmurtajien toimintapäivät lähes puolittuivat. Tämän vuoksi mm. jäänmurtajien polttoaineiden kulutus ja muut palvelujen ostot alenivat merkittävästi.

VÄYLÄMAKSU (tuhatta euroa)	2009 (tot) 4,4 %	2010 (tot) 1,8 %	2011 (tot) 1,8 %	2012 (tot) 2,1 %
TUOTOT				
- Väylämaksut	66 469	69 017	75 740	81 374
- Muut tuotot	899	1 328	1 516	511
Tuotot yhteensä	67 368	70 345	77 256	81 885
KUSTANNUKSET				
Maksullisen toiminnan erilliskustannukset				
- aineet ja tarvikkeet ja tavarat	3 166	13 249	17 905	7 408
- henkilöstökustannukset	11 528	7 777	7 613	7 346
- vuokrat	1 103	695	746	809
- palvelujen ostot	32 921	47 247	54 030	49 390
- muut erilliskustannukset	1 304	387	437	495
- poistot	9 921	8 319	9 018	8 098
- korot	6 183	4 667	5 049	5 711
Erilliskustannukset yhteensä	66 126	82 341	94 798	79 258
KÄYTTÖJÄÄMÄ	1 242	-11 996	-17 542	2 627
Osuus yhteiskustannuksista	3 704	2 255	4 829	3 539
Kokonaiskustannukset yhteensä	69 830	84 596	99 628	82 797
Ylijäämä (+)/alijäämä (-)	-2 462	-14 251	-22 372	-912
KUSTANNUSVASTAAVUUS %	96,5 %	83,2 %	77,5 %	98,9 %

Saimaan kanavan lupamaksut 6,1 %

Saimaan kanavalla peritään kanavan käytöstä lupamaksuja, joiden suuruus määrätään aluksen koon ja lajin perusteella. Lähtökohtana lupamaksujen määrittelyssä on ollut, että kaikkia Saimaan kanavan kustannuksia ei voida rahoittaa kanavan lupamaksuilla. Lupamaksujen hinnoittelussa on pyritty huomioimaan myös kanavaliikenteen edistäminen.

Saimaan kanavan lupamaksu (1000 euroa)	2010	2011	2012
TUOTOT			
- Maksullisen toiminnan myyntituotot	292	313	385
- Maksullisen toiminnan muut tuotot			2
- Vuokrat ja käyttökorvaukset		2	
- ./ tuottojen oikaisuerät			
Tuotot yhteensä	292	315	388
KUSTANNUKSET			
Maksullisen toiminnan erilliskustannukset			
- aineet, tarvikkeet ja tavarat	245	196	203
- henkilöstökustannukset	250	287	403
- vuokrat	297	296	1 354
- palvelujen ostot	3 243	3 860	4 133
- muut erilliskustannukset	0	0	40
Erilliskustannukset yhteensä	4 036	4 640	6 133
KÄYTTÖJÄÄMÄ	-3 744	-4 324	-5 745
Osuus yhteiskustannuksista			
- tukitoimintojen kustannukset	246	282	136
- poistot	104	66	33
- korot	22	13	6
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	371	362	175
Kokonaiskustannukset yhteensä	4 407	5 002	6 307
Ylijäämä (+)/alijäämä (-)	-4 115	-4 686	-5 920
KUSTANNUSVASTAAVUUS %	6,6 %	6,3 %	6,1 %

1.3.4 Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus

Liikenneviraston yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot koostuvat pääosin kuntien, muiden virastojen tai EU:n rahoitusosuuksista hankkeista sekä viraston käyttöön osoitetusta budjettirahoituksesta. Lisäksi yhteisrahoitteisen toiminnan tuottoja kertyy vähäisissä määrin mm. EU-rahoitteisista projekteista ja työministeriön myöntämästä työllistämistuesta.

Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot ja kulut (1000 euroa)	Toteutuma 2010	Toteutuma 2011	Toteutuma 2012
TUOTOT			
- muilta valtion virastoilta saatu rahoitus	5 872	4 538	7 973
- EU:ita saatu rahoitus	13 659	23 919	21 554
- muu valtionhallinnon ulkopuolinen rahoitus	11 701	17 101	41 769
- yhteisrahoitteisen toiminnan muut tuotot	115	0	33 734
Tuotot yhteensä	31 347	45 759	105 030
KUSTANNUKSET			
Maksullisen toiminnan erilliskustannukset			
- aineet, tarvikkeet ja tavarat	6	5	29
- henkilöstökustannukset	938	1 400	2 727
- vuokrat	17	0	244
- palvelujen ostot	106 358	223 462	329 636
- muut erilliskustannukset	261	206	397
Erilliskustannukset yhteensä	107 580	225 074	333 032
KÄYTTÖJÄÄMÄ			
Osuus yhteiskustannuksista			
- tukitoimintojen kustannukset	770	1 578	2 002
- poistot	9	0	191
- korot	2	0	120
- muut yhteiskustannukset	435	1 766	1 605
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	1 216	3 345	3 918
Kokonaiskustannukset yhteensä	108 796	228 419	336 951
Allijäämä (-)	-77 449	-182 660	-231 921
KUSTANNUSVASTAAVUUS %	28,8 %	20,0 %	31,2 %

Vuonna 2012 yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus oli 31,2 %. Se kuvaa millä osuudella ulkopuoliset rahoittajat osallistuvat yhdessä toteutettavien hankkeiden kustannuksiin. Ulkopuolisen rahoituksen tuella pystytään toteuttamaan alueellisen kehittymisen ja kilpailukyvyyn kannalta tärkeitä hankkeita.

Kustannusvastaavuusprosentti vaihtelee vuosittain. Hankkeiden kustannusten jaosta Liikenneviraston ja ulkopuolisen rahoittajan välillä sovitaan jokaisen hankkeen osalta erikseen.

1.4 Tuotokset ja laadunhallinta

1.4.1 Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet

Liikenneviraston vastuulla oleva väyläverkko muodostuu maantieverkosta, rataverkosta sekä vesiväylistä. Liikenne- ja viestintäministeriön ja Liikenneviraston tulossopimuksessa on sovittu varsinaisten tulostavoitteiden lisäksi toiminnasta raportoitavista muista mittareista, jotka kuvaavat viraston tuottamia palvelutasoa ja julkishyödykkeitä. Edellisvuosien tilinpäätösten mukaisesti tarkasteluun on otettu myös eräitä muita liikenneverkkoja kuvaavia tunnuslukuja.

Seurattavat mittarit ja muut suoritteiden tunnusluvut	Toteutuma 2010	Toteutuma 2011	Toteutuma 2012
Seurattavat mittarit			
Jäänmurtajien toimintapäivät	929	946	457
Ilman odotusta läpipäässeiden alusten osuus, % (neljän vuoden keskiarvo)	94,2	91,0	93,0
Nopean (≥ 160 km/h) rataverkon pituus, km (henkilöliikenne)	795	873	873
25 tonnin akselipainon sallivien rataosien pituus, km (tavaraliikenne)	547	547	547
Ruuhkautuvat päätiet, km, enintään	220	183	152
Keyen liikenteen väylien kunto, huonokuntoiset (km)	315	315	405
Soratien kuntoluokissa huono ja erittäin huono (km)	2 700	2 700	2 650
Tieliikenteen henkilövahinko-onnettomuuksien vähenemä Liikenneviraston toimin (kehittäminen)	13,3	15,0	6,0
Käytössä olevien tasoristeysten määrä valtion liikennöidyillä rataverkolla yhteensä, kpl	3 172	3 116	3 007
Melulta suojattujen henkilöiden määrä, henkilöä/vuosi, kehittäminen	1 446	770	670
Muut suoritteiden tunnusluvut			
Maanteiden pituus, km	78 160	78 142	78 111
Päällystepituus, km	51 010	50 966	50 980
Keyen liikenteen väylien pituus, km	5 800	5 785	5 872
Maantiesiltojen lukumäärä, kpl	14 682	14 769	14 821
Rautatiesiltojen lukumäärä, kpl	2 313	2 300	2 317
Rataverkon pituus, km	5 919	5 944	5 944
Liikennöidyn rataverkon pituus, km	5 782	5 806	5 734
Varoituslaitteilla varustettujen tasoristeysten osuus kaikista tasoristeyksistä valtion liikennöidyillä rataverkolla (%)	23	23	24
Tasoristeystonnettomuuksien määrä valtion rataverkolla	29	15	37
Rannikon kauppamerenkulun väyläkilometrit	3 189	3 173	3 195
Sisävesien kauppamerenkulun väyläkilometrit	765	760	757
Muun vesiliikenteen väyläkilometrit	12 272	12 303	12 302
Talvisatamien määrä	23	23	23
Liikennesuorite, maantiet, mrd. ajoneuvokm	36,2	36,7	36,6
Rautatiekuljetusten osuus kotimaan tavaraliikenteen suoritteesta (%)	24	25	24-25
Liikenteen hiilidioksidipäästöt (1990=100) *)	105	104	107
Maantieliikenteen melulle altistuneet **)	350 000	350 000	330 000
Rautatieliikenteen melulle altistuneet **)	42 298	42 008	150 000
Tieliikenneonnettomuuksissa kuolleet, lkm	270	292	254
*) Tilastokeskuksen kasvihuonekaasuinventaarion tieto. Vuoden 2012 tieto on VTT:n tekemiin päästöjen kehitysnusteisiin pohjautuva ennuste.			
**) Vuoden 2012 tiedot perustuvat EU:n ympäristömeludirektiivin mukaiseen laskentaan (L _{den}), eivätkä tiedot ole vertailukelpoisia aiempien vuosien tietojen kanssa			

Jäänmurron näkökulmasta vuosi 2012 oli leuto edellisvuosiin verrattuna. Tammi-huhtikuussa 2012 murtajille tuli vain 418 toimintapäivää. Joulukuussa talvi alkoi taas normaalisti ja toimintapäiviä kertyi vain 39. Leudon talven ansiosta vuonna 2012 lähes 97 % aluksista pääsi läpi ilman odotusta. Neljän vuoden keskiarvoksi muodostui 93 %.

Nopean rataverkon pituus ei lisääntynyt, koska Liikenteen turvallisuusvirasto ei myöntänyt käyttöönottolupaa Pännäinen-Kokkola -välin (33 km) nopeuden nostoon ennakoidusti vuonna 2012. Lupa saataneen vuoden 2013 puolella, jolloin ko. rataosuuden sallittu nopeus nousee 200 kilometriin tunnissa. Myöskään 25 tonnin akselipainon sallivaa rataverkkoa ei tullut lisää. Jämsänkoski-Rauma -välin (243 km) 25 tonnin käyttöönotto tehdään samanaikaisesti kuin rataosalla käynnistynyt osuuden Lielähti-Kokemäki perusparannus, joka valmistunee vuoden 2014 loppuun mennessä.

Pääteiden ruuhkautuminen suurilla kaupunkiseuduilla helpottui edelliseen vuoteen verrattuna Oulua lukuun ottamatta. Ruuhkautuvia pääteitä oli yhteensä 152 kilometriä, josta 114 km on pääkaupunkiseudulla. Huonokuntoisten kevyen liikenteen väylien määrä lisääntyi merkittävästi uusista kuntomittauksista johtuen. Kelirikkoinventointien perusteella sorateiden kuntotilanne on hieman parantunut. Painorajoituksia asetettiin hieman edellisvuosia enemmän, pääosin sateisen vuoden ja erityisesti syksyn lisääntyneen pintakelirikon takia. Korjaustoimia tehtiin osin vielä puuhuoltorahoilla ja niiden määrä kattanee vuosittaisen rappeutumisen lisäyksen.

Kehittämisinvestointien liikenneturvallisuustavoite toteutui 6,0 hevan (vakavaan henkilövahinkoon johtanut tieliikenneonnettomuus) suuruisena. Turvallisuusvaikutukset saatiin hankkeista vt 6 Joensuun kehätie, vt 2 Karkkila-Loukku, Kehä III jatko-osuus, vt 6 Lappeenranta-Imatra, vt 14 Savonlinnan keskusta 2. vaihe.

Käytössä olevien tasoristeysten määrä väheni 42 tasoristeyksellä, kun rataosa Isokylä - Kellosekä suljettiin liikenteeltä.

Tiestön kehittämishankkeista Kehä I Turunväylä-Vallikallio yhteydessä suojattiin 600 asukasta melulta.

Maantieverkon pituus lyheni toimintavuoden aikana 31 km ja laajuus vuoden 2012 lopussa oli 78 111 km, josta päällystettyjä teitä on 50 980 kilometriä. Päällystetyn tien pituus lisääntyi 14 km. Maantieverkon siltojen lukumäärä lisääntyi 52 sillalla ja siltoja oli vuoden lopussa 14 821. Kevyen liikenteen väylien määrä väheni 13 kilometrillä ja niiden kokonaispituus oli 5 872 kilometriä. Maantieliikenteen liikennesuorite väheni hieman (-0,4 %) ja oli 36,6 miljardia ajoneuvokilometriä.

Rataverkon pituudessa ei tapahtunut muutoksia vuonna 2012 ja verkon pituus vuoden 2011 lopussa oli 5 944 km, josta liikennöityä oli 5 734 kilometriä. Rautatiesiltoja koko rataverkolla on 2 317. Rautatiekuljetusten suhteellinen osuus kotimaan tavaraliikenteestä oli ennakkotietojen mukaan 24–25 %.

Kauppamerenkulun väylien pituus lisääntyi 19 km vuonna 2012. Rannikon kauppamerenkulun väylien pituus vuoden lopussa oli 3 195 kilometriä ja sisävesien kauppamerenkulun väylien pituus 757 kilometriä. Muun vesiliikenteen väyläkilometrien määrä oli 12 302 kilometriä.

Liikenteen kasvihuonekaasupäästöjen ennakoidaan lisääntyvän indeksiluvusta 104 lukuun 107. Tunnusluku on liikenteen kasvihuonekaasupäästöt suhteutettuna vuoden 1990 päästöihin. Raportoinnin luvut perustuvat toistaiseksi ennusteisiin, jotka Tilastokeskus päivittää vuoden 2013 lopulla.

Tieliikenteen (maantiet, kadut, yksityistiet) onnettomuuksissa kuoli 254 ihmistä, joista maanteillä 199. Kehityssuunta oli oikea.

1.4.2 Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu

Matka- ja kuljetusketjujen toimivuus

Radanpidosta aiheutui viivästyksiä junien kaukoliikenteelle merkittävästi edellisvuosia vähemmän. Myös ministeriön asettama tulostavoite saavutettiin. Kesäkaudella viivästyksiä aiheutui etenkin ratatöistä. Joulukuussa sujuvuutta häirsivät vaikeista sääolosuhteista aiheutuneet vaihdeongelmat.

Matka- ja kuljetusketjujen toimivuus	Toteutuma 2010	Toteutuma 2011	Tavoite 2012	Toteutuma 2012
Radanpidosta johtuvat viivästykset kaukoliikenteessä, % (kaukoliikenteen junista myöhässä 5 min. määräasemalla)	9,8	8,0	4,0	3,9
Radanpidosta johtuvat viivästykset lähiliikenteessä, % (lähiliikenteen junista myöhässä lähtö- tai pääteasemalla 3 min. tai yli)	2,3	2,0	1,0	2,0
Jäänmurtopalveluiden odotusaika, h, enintään (4 vuoden keskiarvo)	3,0	5,2	5,9	5,8
Maantie- ja ratasillat kuntoluokissa huono ja erittäin huono, kpl, enintään	796	758	800	737
Päällystetyt tiet kuntoluokissa huono ja erittäin huono, km, enintään	3 403	3 695	4 400	4 338
Radan huonosta kunnosta johtuvat liikennerajoitukset, km, (keskeinen rataverkko/muu rataverkko), enintään	52/187	52/187	50/200	44/185
Kauppamerenkulun huonokuntoiset väylät, km, enintään	450	410	380	370

Lähiliikenteessä radanpitotöistä aiheutuvia viivästyksiä ei voitu vähentää tavoitellusti. Vain maaliskuussa sekä syys-marraskuussa täsmällisyys oli hyvä. Kesällä Vantaankosken radan rakennus- ja korjaustyöt sekä niiden aiheuttamat turvalaiteviat aiheuttivat viivästyksiä. Talvikuukausien viivästykset aiheutuivat vaihdetoista.

Vuoden 2012 talvi oli jäänmurtotoiminnan kannalta leuto. Jäänmurtopalveluiden keskimääräinen odotusaika oli 3,0 tuntia (edellisvuonna peräti 12,57 tuntia) ja 4 vuoden keskiarvona 5,8 tuntia.

Huonokuntoisten siltojen määrää saatiin tehostettujen toimintojen avulla vähennetyksi. Huonokuntoisia tiesiltoja oli 635 ja ratasiltoja 102 kpl.

Päällystettyjen teiden kunto heikentyi selvästi, etenkin vähäliikenteisellä verkon osalla. Vilkasliikenteisen tiestön kunto on heikentynyt vain hieman.

Rataverkon huonosta kunnosta aiheutuvia liikennerajoituksia voitiin vähentää hieman tavoitetta enemmän. Myös kauppamerenkulun huonokuntoisten väylien määrää saatiin vähennetyksi.

Liikenneturvallisuus ja ympäristö

Liikenne- ja viestintäministeriö asetti virastolle neljä liikenneturvallisuutta ja ympäristöä koskevaa tulostavoitetta. Tavoitteet toteutuivat meluntorjuntaa lukuun ottamatta.

Liikenneturvallisuus ja ympäristö	Toteutuma 2010	Toteutuma 2011	Tavoite 2012	Toteutuma 2012
Junaliikenteessä tai kauppamerenkulussa kuolleet, lkm	0	0	0	0
Tieliikenteen henkilövahinko-onnettomuuksien vähenemä Liikenneviraston toimin (perusväylänpito)	41,5	26,5	23,0	23,9
Pohjavesien pilaantumisriskin vähenemä perusväylänpidon toimin, km	1,0	2,2	3,0	5,5
Melulta suojattujen henkilöiden määrä, henkilöä/vuosi, perusväylänpito	1496	20	200	330

Junaliikenteessä eikä kauppamerenkulussa kuollut edellisten vuosien tapaan yhtään matkustajaa viime vuonna. Junaliikenteessä ei sattunut myöskään merkittäviä radasta aiheutuneita onnettomuuksia. Tasoristeiksi poistettiin suunnitelmien mukaisessa aikataulussa valtion rataverkolta ja vuoden 2012 lopussa niitä oli 3 007 kpl (ministeriön asettama seurantakohde).

Perusväylänpidon toimille asetettu tieliikenteen turvallisuustavoite saavutettiin vuonna 2012, vaikka suunnitelmat ajonopeuksien automaattivalvonnan laajentaminen edennyt poliisihallinnon resurssipulan vuoksi. Kehittämisinvestointien osalta laskennallisten henkilövahinko-onnettomuuksien vähenemä (ministeriön asettama seurantakohde) toteutui ennakoitua paremmin. Vuonna 2012 maantieliikenteessä kuoli 199 henkilöä, kun viiden edellisen vuoden keskiarvo on 228 kuollutta.

Pohjaveden suojaamiseksi on toteutettu Vihanninkankaan pohjavesihanke. Lisäksi riskiä vähennettiin ottamalla käyttöön Antinkankaan pohjavesialueella liukkaudentorjunnassa ympäristölle haitaton kaliumformiaatti.

Melulta suojattiin tienpidon toimin 300 henkilö ja radanpidon toimin 30 henkilö.

Palvelukyky ja laatu

Ministeriö asetti tavoitteeksi kansalaisten ja elinkeinoelämän tyytyväisyyden parantamisen myös vuodelle 2012, vaikka näitä mitataan vain kahden vuoden välein. Liikennevirasto toteutti tienkäyttäjille suunnatun kyselyn maanteiden kesä- että talvikauden palvelutasosta. Keskeisenä havaintona kyselyistä oli, että tienkäyttäjien tyytyväisyys palvelutasoon on alentunut. Erityisesti alemman tieverkon palvelutasoon tyytymättömien osuus on lisääntynyt. Tulos on yhteneväinen viraston tiestön kuntomittausten tulosten kanssa. Ylläpidon ja kunnossapidon määrärahoja ei ole voitu lisätä tiestön kulumista, kustannustason nousua eikä asiakkaiden palvelulle asettamia odotuksia vastaavasti. Elinkeinoelämän tyytyväisyyden virasto arvioi saatujen suorien asiakaspalautteiden perusteella säilyneen hyvänä.

Palvelukyky ja laatu	Toteutuma 2010	Toteutuma 2011	Tavoite 2012	Toteutuma 2012
Kansalaisten tyytyväisyys matkojen toimivuuteen (1-5)	..	3,5	3,7	..
Elinkeinoelämän tyytyväisyys väylien palvelutasoon (1-5)	..	3,28	3,4	..
Sidosryhmien tyytyväisyys Liikenneviraston toimintaan (1-5)	3,37	3,42	3,5	3,5

Sidosryhmien tyytyväisyys parani ja oli vuonna 2012 korkein tutkimukseen osallistuneista liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan organisaatioista. Liikennevirasto toteuttaa vuosittain myös palveluntuottajille suunnatun kyselyn, jolla selvitetään viraston hankinta- ja innovaatio-osaamisen tasoa. Vuonna 2012 tehdyn kyselyn mukaan kokonaisindeksin pisteluku oli 65 pistettä, joka edustaa hyvää tasoa infra-alan toimijoiden keskuudessa.

Rakli ry on palkinnut Liikenneviraston 19.1.2012 vuoden 2011 rakennuttajana. Erityistä kiitosta virasto sai uusien hankintamallien aktiivisesta kehittämisestä (allianssi- ja kumppanuussopimukset) ja niihin liittyvistä kannustinmalleista sekä loppukäyttäjän näkökulman huomioimisesta palvelutasojen ja laatukriteerien määrittelyssä. Rakennuttaja – lehti valitsi ratahankkeen Lielähti-Kokemäki vuoden 2012 rakennustyömaaksi. Lisäksi virasto on saanut julkista tunnustusta hankkeiden tiedottamisesta, työaikaisista liikennejärjestelyistä ja työturvallisuuden huomioimisesta hankkeiden toteutuksessa. Negatiivista palautetta saatiin Kehäratahankkeen osapuolten yhteistyön toimimattomuudesta ja toteutuksen valvonnan puutteista.

1.5 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Liikenne- ja viestintäministeriö ei asettanut Liikennevirastolle tulossopimuksessa varsinaisia tavoitteita henkisten voimavarojen hallintaan ja kehittämiseen. Ministeriön asettamalla seurantamittareilla (työtyytyväisyys ja henkilötöypanoksen enimmäismäärä) arvioituna henkisten voimavarojen tila on hyvä ja parantunut viraston koko toimintakauden ajan. Henkilöstön työtyytyväisyyden parantuminen tukee käsitystä viraston toiminnan vakiintumisesta ja uusien yhtenäisten toimintatapojen onnistuneesta käyttöönotosta. Työssä viihtyvyys näkyy myös siinä, että 48 henkilöä jatkoi työskentelyään virastossa henkilökohtaisen eläkeiän saavuttamisen jälkeen.

Henkisten voimavarojen hallinta	Toteutuma 2010	Toteutuma 2011	Toteutuma 2012
Työtyytyväisyys (1-5)	3,2	3,4	3,5
Henkilöstön määrä (htv)	687	657	655

Vuoden 2012 työpanoksen määräksi muodostui 655 henkilötyövuotta, josta vakinaisen henkilökunnan osuus oli 621 ja määräaikaisen 34 henkilötyövuotta.

Liikenneviraston palveluksessa oli vuoden lopussa 650 vakinaista ja 34 määräaikaista työntekijää. Vuoden aikana rekrytoitiin 36 vakinaista henkilöä. Rekrytointimäärä on kahtena peräkkäisenä vuotena ollut selvästi korkeampi kuin viraston ensimmäisenä toimintavuotena 2010. Etupainotteisella rekrytoinnilla on pyritty turvaamaan eläkkeelle lähtevien osaamisen siirtyminen uusille henkilöille. Rekrytointitarvetta ovat lisänneet myös virastolle siirretyt tehtävät ja virastouudistuksessa määritellyt uudet toiminta-alueet.

Henkilöstö 31.12.	2010	2011	2012
Henkilöstömäärä yhteensä (lkm)	702	690	684
Vakinainen henkilöstö (lkm)	661	656	650
Määräaikainen henkilöstö (lkm)	41	34	34
Kokoaikaisien henkilöiden osuus vakinaisista (%)	93 %	94 %	95 %
Henkilötöypanos (htv)	687	657	655
Vakinaisen henkilöstön lähtövaihtuvuus (lkm)	18	12	14
Eläkkeelle siirtyneet henkilöt (lkm)	32	39	29
Vakinaisen henkilöstön tulovaihtuvuus (lkm)	16,0	46,0	36,0

Vakinaisen henkilöstön määrä vähentyi vuoden 2012 aikana 6 henkilöllä. Palveluksesta poistui 43 vakinaista henkilöä, joista 29 siirtyi eläkkeelle ja 14 henkilöä jätti Liikenneviraston muusta syystä.

Henkilöstön keski-ikä oli vuoden 2012 lopulla 48,8 vuotta. Suurin ikäryhmä oli 55–64-vuotiaat (35 %). Naisten osuus henkilöstöstä oli 41 %.

Viraston henkilöstö on korkeasti koulutettua. Viraston henkilöstön koulutusindeksi oli 5,6 pistettä eli selvästi valtionhallinnon keskiarvon 5,2 yläpuolella. Koulutustason ennustetaan nousevan edelleen tulevaisuudessa. Henkilöstöstä oli ylemmän korkeakoulun suorittaneita 40 % (valtiolla keskimäärin 30 %).

Henkilöstöarvon tunnusluvut	2010	2011	2012
Keski-ikä (vuotta)	49,5	48,9	48,8
Koulutustaso (asteikolla 1-8)	5,3	5,5	5,6
Tehdyn työajan osuus säännöllisestä vuosityöajasta	80 %	80 %	78 %
Kokonaistyövoimakustannukset (M€/vuosi)	47,0	46,0	47,6
Tehdyn työajan palkat (M€)	28,9	29,8	30,3
%-osuus palkkamenosta	77 %	78 %	77 %
Välilliset työvoimakustannukset (M€)	18,8	16,7	19,1
%-osuus tehdyn työajan palkoista	61 %	56 %	63 %
Työtyytyväisyysindeksi (asteikolla 1-5)	3,2	3,4	3,5
Työkyvyttömyyseläkkeelle (% vak. henkilöstöstä)	0,6 %	0,5 %	0,5 %
Sairauspoissaolot (pv/htv)	8,1	8,5	8,1
Työterveyshuoltomenot (€/htv)	741	861	961
Virkistys- ja liikuntamenot (€/htv)	193	189	180
Koulutusmenot (€/htv)	997	1 177	1 301
Koulutustyöpäivät/htv	5	5	5
Henkilöstön arvo (M€)	..	445,3	469,9

Huom! Vuoden 2010 henkilöstön arvoa ei ole saatavilla

1.6 Tilinpäätösanalyysi

1.6.1 Rahoituksen rakenne

Liikenneviraston toimintaa rahoitetaan usealta valtion talousarvion momentilta. Momentilta 31.10.78 rahoitettavien jälkirahoitusrahoitushankkeiden valtion menot maksetaan vasta hankkeen valmistumisen jälkeen. Momentin 31.10.79 elinkaari- ja investointihankkeissa valtion menot rahoitetaan palvelumaksuina hankkeen lii- kenteelle avaamisen jälkeen. Osa menoista katetaan laskutuksella muilta virastoilta tai ulkopuolisilta ra- hoittajilta kuten kunnilta.

Talousarviorahoituksen toteuma vuonna 2012 (euroa)

Talousarviorahoitus	Talousarvio 2012 (TA+LTA)	Ed. vuosilta siirtyneet määrärahat	Käytettävissä vuonna 2012	Käyttö vuonna 2012	Seuraaville vuosille siirretyt
Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala	2 106 137 722,95	151 461 221,22	2 257 598 944,17	1 950 673 227,69	306 970 939,63
Arvonlisäveromenot	321 657 722,95		321 657 722,95	321 657 722,95	-
Toimintamenot	87 919 000,00	14 785 805,79	102 704 805,79	82 548 361,96	20 156 443,83
Perusväylänpito	952 265 000,00	76 918 727,71	1 029 183 727,71	920 936 455,43	108 247 272,28
Valtionavut	119 214 000,00	5 625 332,63	124 839 332,63	102 887 073,32	19 725 270,31
Maa- ja vesialueiden hankinta	49 560 000,00	-	49 560 000,00	51 832 212,15	-
Kehittäminen	575 522 000,00	54 131 355,09	629 653 355,09	470 811 401,88	158 841 953,21
Valtiovarainministeriön hallinnonala	66 575,00		66 575,00	56 368,36	10 206,64
Toimintamenot	66 575,00		66 575,00	56 368,36	10 206,64
Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala	41 310 565,23	1 747 445,02	43 058 010,25	41 520 275,69	1 537 734,56
Toimintamenot	6 250,50		6 250,50	6 250,50	-
Perusväylänpito ja kehittäminen	41 304 314,73	1 747 445,02	43 051 759,75	41 514 025,19	1 537 734,56
Talousarviorahoitus yhteensä	2 147 514 863,18	153 208 666,24	2 300 723 529,42	1 992 249 871,74	308 518 880,83

Momentilta 31.01.29 rahoitetaan Liikenneviraston menoista aiheutuvat arvonlisäveromenot.

Valtionavut ovat Länsimetron rakentamisen valtionapuja, meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukyvyn parantamiseen annettavaa tukea, lästimaksuista suoritettavia avustuksia ja joukkoliikenteen palvelujen osto ja kehittämisen menoja.

Perusväylänpidossa on nettobudjetoituna tulona otettu huomioon ratamaksu, yhteisrahoitteisen toiminnan tulot, Saimaan kanavan lupamaksut, maksullisen palvelutoiminnan tulot, ja omaisuuden myyntituotot lukuun ottamatta kiinteän omaisuuden myyntituloja. Eduskunnan päättämässä isoissa kehittämisinvestoinneissa ulkopuolisten rahoitusosuudet on tiehankkeiden osalta budjetoitu pääosin investointimomentille menoiksi ja kuntien maksamat osuudet tuloutettu Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan momentille 12.31.10 Liikenneviraston tulot. Ratahankkeet eivät sisällä ulkopuolisia rahoitusosuuksia.

Työ- ja elinkeinoministeriön pääluokasta 32 rahoitetaan alueiden kehittämistä tukevia Euroopan aluekehitysrahaston tavoiteohjelmiin hyväksytyjä investointeja sekä Kainuun hallintokokeilualueen tienpito ja kehittäminen sekä Kainuun hallintokokeilualueen joukkoliikenteen palveluiden osto ja kehittäminen.

1.6.2 Talousarvion toteutuminen

Budjetointitavan muutos

Budjetoinnin muutokset momenttien välillä on raportoitu tilinpäätöksen liitteen n:o 1 ensimmäisessä kohdassa. Tilivuoden aikana lisätalousarvioissa on talousarvion momenttien käyttöperusteita tarkistettu mm. seuraavasti:

Momentin 31.10.50 budjetointia muutettiin vuoden 2012 toisessa lisätalousarviossa siten, että määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksuperusteisesti.

Momentin 31.10.76 perusteluja täydennettiin vuoden 2012 toisessa lisätalousarviossa siten, että määräraha saa käyttää myös maanteitä ja rautateitä varten tarvittavien alueiden sekä tilusjärjestelyihin käytettävien vaihtomaiden hankkimiseen ja korvaamiseen ennen tie- tai ratasuunnitelman hyväksymistä.

Vuoden 2012 toisessa lisätalousarviossa momentin 31.10.77 perusteluja täydennettiin siten, että momentilta voidaan maksaa vuoden 2008 kolmannessa lisätalousarviossa myönnetyn vt 4 Lusi-Vaajakoski – hankkeen enintään 95,5 milj. euron sopimusvaltuuden ylittämisestä 4 040 000 eurolla aiheutuneet menot.

Muutokset tuloarvioihin ja toteutumat

Liikenneviraston tuloja budjetoitiin talousarviossa ja lisätalousarviot huomioiden kaikkiaan 68,6 milj. euroa. Momentille 12.31.10 kertyi tuloja 64,2 milj. euroa ja tuloarvio alittui 4,5 milj. eurolla. Tuloarvion alitus aiheutui mt 101 Kehä I Turunväylä-Vallikallio hankkeen toteutumisesta ennakoitua vähemmällä määrärahalla, jolloin myös Espoon rahoitusosuus jäi vastaavasti pienemmäksi. Lisäksi Finavia Oyj:n maksuosuus Kehärahankkeen glykolihaitan korjauksista jäi budjetoitua vähäisemmäksi, koska yhtiö maksoi osuuttaan vain toteutuneita korjauskustannuksia vastaavasti.

Muutokset määrärahoihin ja toteutumat

Vuoden 2012 lisätalousarvioissa momenttien määrärahoja lisättiin seuraavasti: Liikenneviraston toimintamenot 985 000 euroa, perusväylänpito 19 205 000 euroa, maa- ja vesialueiden hankinnat ja korvaukset 14 560 000 euroa, väyläverkon kehittäminen 9 872 000 euroa ja lästimaksuista suoritettavat avustukset 140 000 euroa.

Vuoden 2012 lisätalousarvioissa vähennettiin momenttien määrärahan käyttöoikeutta seuraavasti: meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukyvyn parantaminen 5 420 000 euroa. Maanhankinnan arviomäärärahan 2 272 213 euron suuruiselle ylitykselle saatiin 27.2.2013 ministeriön myöntö. Ylitystarve aiheutui toi-

mitusmiesten määräämistä korvauksista, jotka ylittivät arvioidun määrän yhteensä noin miljoonalla eurolla. Lisäksi käynnissä olevat lunastustoimitukset valmistuivat ennakoitua nopeammin.

Vuoden 2012 toisessa lisätalousarviossa rahoitettiin momentin sisäisenä siirtona hankkeen vt 6 Joensuun kohta ja vt 4 Lusi-Vaajakoski lisärahoitustarpeet hankkeelta vt 14 Savonlinnan keskusta 2. rakennusvaihe. Lisäksi ministeriö hyväksyi useita tilijaottelumuutoksia, joilla varmistettiin kehittämishankkeiden tehokas toteuttaminen ja maanhankinnan ja korvausten maksaminen ajallaan. Lisäksi tilijaottelulla siirrettiin perusväylänpidossa jäänmurtopalveluista säästyneistä määrärahoista 5 milj. euroa tienpitoon ja 5 milj. euroa radanpitoon.

Liikenneviraston toimintamenoihin oli käytettävissä talousarvion määrärahat ja edellisen vuoden siirtomäärärahat huomioon ottaen yhteensä 102,7 milj. euroa. Toimintamomentin käyttö oli yhteensä 82,5 milj. euroa. Vuodelle 2013 siirtyi 20,2 milj. euroa.

Perusväylänpitoon oli käytettävissä yhteensä 1 029,2 milj. euroa. Rahoitusta käytettiin 920,9 milj. euroa ja vuodelle 2012 sitä siirtyi 108,2 milj. euroa. Määrärahaa siirtyi tienpidosta 49,6 milj. euroa, radanpidosta 50,1 milj. euroa ja vesiväylänpidosta 8,6 milj. euroa.

Maa-alueiden hankintaan ja korvauksiin saatiin talousarviossa ja lisätalousarviossa arviomäärärahaa yhteensä 49,6 milj. euroa ja lisäksi lupa ylittää myönnetty määräraha 2,3 milj. eurolla. Kaikki myönnettyt määrärahat ja ylityslupa käytettiin.

Väyläverkon kehittämisen määrärahaa oli käytettävissä 485,9 milj. euroa. Rahoitusta käytettiin 333,6 milj. euroa. Vuodelle 2013 siirtyi 152,2 milj. euroa.

Eräät väylähankkeet momentin määrärahaa oli käytettävissä 94,9 milj. euroa. Rahoitusta käytettiin 88,9 milj. euroa. Vuodelle 2013 siirtyi 5,9 milj. euroa.

Elinkaarirahoitushankkeet momentin määrärahaa oli käytettävissä 48,9 milj. euroa. Rahoitusta käytettiin 48,2 milj. euroa. Vuodelle 2013 siirtyi 0,7 milj. euroa.

Valtionapuja oli käytettävissä Länsimetron rakentamisen tukemiseen 40,6 milj. euroa. Rahoitusta käytettiin 21,8 milj. euroa. Vuodelle 2013 siirtyi 18,8 milj. euroa.

Joukkoliikenteen kehittämishankkeisiin ja liikkumisen ohjaukseen oli käytettävissä 2,3 milj. euroa. Rahoitusta käytettiin 1,4 milj. euroa. Vuodelle 2013 siirtyi 0,9 milj. euroa.

Meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukyvyn parantamiseen käytettiin 78,8 milj. euroa ja lästimaksuista suoritettaviin avustuksiin 1,0 milj. euroa.

Arvonlisäveroja maksettiin 321,7 milj. euroa momentilta 31.10.29. Rataveroa tuloutettiin 16,3 milj. euroa, jossa ei ole mukana vuoden 2013 tammikuun puolella Liikennevirastolle myöhässä tuloutettu joulukuun 2012 päätöksen mukainen osuus.

Euroopan aluekehitysrahaston myöntämää rahoitusta käytettiin 20,4 milj. euroa.

Kainuun kehittämisrahaa perustienpitoon ja tieverkon kehittämiseen työ- ja elinkeinoministeriön hallinnon alan momenteilta oli käytettävissä yhteensä 22,7 milj. euroa. Määrärahoja käytettiin 21,2 milj. euroa ja vuodelle 2013 siirrettiin 1,5 milj. euroa.

Valtuudet

Vuoden 2012 talousarviossa momenteilla 31.10.77–79 oikeutettiin Liikennevirasto tekemään aikaisempina vuosina myönnettyjen valtuuksien mukaisia sopimuksia siltä osin kuin valtuuksia ei ole käytetty. Momentilla 31.10.77 korotettiin lisäksi Seinäjoki-Oulu palvelutason parantaminen II – vaihe, loppuunsaattaminen – nimisen hankkeen sopimusvaltuus 90,0 milj. eurosta enintään 344,0 milj. euroon sekä myönnettiin virastolle oikeus tehdä sopimuksia E18 Koskenkylä-Kotka erillishankkeen osalta enintään 33,0 milj. euron määrästä. Momentilla 31.10.78 myönnettiin virastolle oikeus tehdä enintään 185,0 milj. euron sopimus hankkeen vt12 Tampereen rantaväylä sekä enintään 20 milj. euron sopimukset hankkeen Turun satamayhteyden osalta.

Vuoden 2012 II lisätalousarviossa momentin 31.10.77 Kehärata – hankkeen sopimusvaltuutta nostettiin 389,0 milj. eurosta enintään 439,0 milj. euroon sekä hankkeen vt 6 Joensuu kohta osalta 35,0 milj. eurosta enintään 47,1 milj. euroon.

Vuoden 2012 III lisätalousarviossa momentin 31.10.77 Keski-Pasilan parantaminen – hankkeen valtuutta täydennettiin siten, että sopimuksia voidaan tehdä enintään 5,6 milj. eurolla.

Valtuudet ja niiden käyttö vuonna 2012 (euroa)

Momentti, johon valtuus liittyy	Uudet valtuudet	Uusitut valtuudet	Yhteensä	Käytetty valtuus	Käyttämättä	Uusittavissa vuonna 2013
31.10.20 Perusväylänpito						
31.10.35 Valtionavustus Länsimetron rakentamisen						
31.10.77 Väylaverkon kehittäminen	299 100 000	587 351 000	886 451 000	197 585 000	688 866 000	688 866 000
31.10.78 Eräät väylähankkeet	260 600 000	190 603 000	451 203 000	265 356 000	185 847 000	185 847 000
31.10.79 Elinkaarirahoitushankkeet		52 966 000	52 966 000	2 461 000	50 505 000	50 505 000
32.50.64 EU:n rakennerahastojen ja valtion ja valtion rahoitusosuus EAKR-ohjelmiin ohjelmakaudella 2007-2013	3 278 000	6 063 000	9 341 000	7 674 000	1 667 000	1 667 000
Talousarviorahoitus yhteensä	562 978 000	836 983 000	1 399 961 000	473 076 000	926 885 000	926 885 000

Valtuuksien käytöstä aiheutui tilivuonna menoja 553 milj. euroa. Valtuuksista aiheutuvia menoja arvioidaan vuosina 2013–2015 kertyvän 635–271–280 milj. euroa ja myöhempinä vuosina 996 milj. euroa.

1.6.3 Tuotto- ja kululaskelma

Tuotto- ja kululaskelmassa tilikauden kulujäämä oli 1 794,0 milj. euroa. Edellisenä vuonna vastaava luku oli 1 735,4 milj. euroa.

Toiminnan tuotot

Toiminnan tuotot olivat yhteensä 164,7 milj. euroa. Tuottoja oli 53,9 milj. euroa enemmän kuin edellisenä vuonna. Maksullisen toiminnan tuottoja oli 47,8 milj. euroa ja pääosa niistä muodostui ratamaksuista. Vuokratuottojen määrä oli 7,1 milj. euroa. Muun toiminnan tuotot olivat yhteensä 109,9 milj. euroa, lisäystä edelliseen vuoteen verrattuna oli 53,3 milj. euroa. Suurin osa muun toiminnan tuotoista oli yhteisrahoitteisen toiminnan tuottoja.

Toiminnan kulut

Toiminnan kulut olivat 1 554,3 milj. euroa. Kulut lisääntyivät edellisestä vuodesta 23,4 milj. euroa eli 1,5 prosenttia. Suurin kuluerä oli käyttömaksuuden poistot, jonka osuus kuluista oli 53,0 %. Poistoja kirjattiin 824,2 milj. euroa ja ne lisääntyivät 29,3 milj. euroa verrattuna edelliseen vuoteen. Suurimman poistoryhmän muodostivat rakenteet 816,5 milj. euroa eli 99,1 %.

Palvelujen ostot vähenivät 0,9 milj. euroa ja olivat kaikkiaan 626,5 milj. euroa muodostaen toiseksi suurimman kuluerän (40,3 %). Suurimmat palvelujen ostot olivat maa- ja vesirakenteiden korjaus- ja kunnossapitopalvelut 437,6 milj. euroa, josta maanteiden osuus oli 238,6 milj. euroa, rautateiden 178,3 milj. euroa, ve-

siväylien 19,8 milj. euroa ja muiden rakenteiden 1,0 milj. euroa. Toiseksi suurin erä oli muut ulkopuoliset palvelut 107,1 milj. euroa, josta jäänmurtopalveluiden kulut olivat 35,0 milj. euroa ja liikenteenhallinta-toimialan ostamat liikenteen ohjauksen palvelut 31,1 milj. euroa sekä investointi-toimialan jälkirahoitus-hankkeiden palvelumaksujen osuus 26,0 milj. euroa.

Kolmanneksi suurin kuluerä poistojen ja palvelujen ostojen jälkeen oli henkilöstökulut, joiden osuus toiminnan kulujen määrästä oli 47,6 milj. euroa eli 3,1 prosenttia. Henkilöstökulujen määrä lisääntyi 1,6 milj. euroa.

Aineiden ja tarvikkeiden ostot olivat 29,8 milj. euroa. Vähennystä edellisestä vuodesta 13,6 milj. euroa eli 31,3 prosenttia. Ryhmän suurimpia menoeriä olivat sähkö 20,4 milj. euroa (vähennystä 12,4 %) sekä poltto- ja voiteluaineet 7,0 milj. euroa (vähennystä 59,0 %, jäänmurtajien operointipäivien vähenemisestä johtuen).

Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuottoja saatiin voitontuloutuksena Porvoo-Koskenkylä tiehankkeen työyhteisliittymältä 0,06 milj. euroa. Rahoituskuluja oli 3,9 milj. euroa. Ne olivat lähinnä viivästyskorkoja, joita on jouduttu maksamaan maanlunastuskorvausten yhteydessä.

Satunnaiset tuotot ja kulut

Satunnaiset tuotot olivat 26,9 milj. euroa satunnaisia kuluja suuremmat. Satunnaisia tuottoja kirjattiin 28,1 milj. euroa. Tähän sisältyy 39,5 milj. euroa VR-Yhtymä Oy:n rahoittamaa osuutta Seinäjoki-Oulu - ratahankkeesta ja Vaaran ratapihasta, Vaaran ratapihan muutostöistä, Kotolahden ratapihasta ja Tampere-Orivesi -ratatöistä, tuoton oikaisuna 17,9 milj. euroa Espoon kaupungin rahoittamaa osuutta Kehä I Vallikallio -tiehankkeesta, aikaisempina vuosina virheellisesti kirjattuja radanpidon romumateriaalituloja 2,0 milj. euroa sekä vahingonkorvauksia 4,4 milj. euroa. Satunnaiset kulut olivat 1,2 milj. euroa, josta suurin osa oli muita maksettua korvauksia.

Siirtotalouden tuotot ja kulut

Siirtotalouden tuottoja ei tilivuonna ollut. Siirtotalouden kuluja oli 103,9 milj. euroa. Siirtotalouden kulut muodostuivat pääosin meriliikenteessä käytettävien lasti- ja matkustaja-alusten kilpailukyvyyn parantamiseksi maksetusta tuesta. Sitä maksettiin 78,8 milj. euroa, mikä oli 0,8 milj. euroa enemmän kuin edellisenä vuonna.

Länsimetron rakentamiseen maksettiin avustusta Helsingin ja Espoon kaupungeille yhteensä 21,8 milj. euroa ja Oulun lentoaseman asemarakennuksen laajennus- ja muutostöihin maksettiin EAKR-tukea Finavia Oyj:lle 2,2 milj. euroa. Lisäksi maksettiin lästimaksuista suoritettavia avustuksia 0,9 milj. euroa.

Tuotot ja kulut veroista ja pakollisista maksuista

Suoritetut arvonlisäverot olivat 347,1 milj. euroa ja perityt arvonlisäverot 7,2 milj. euroa. Suoritetut arvonlisäverot lisääntyivät edellisestä vuodesta 30,7 milj. euroa. Rataveroa perittiin 16,3 milj. euroa.

1.6.4 Tase

Tilivuoden lopussa taseen loppusumma oli 19 151,3 milj. euroa (lisäys 109,1 milj. euroa). Käyttöomaisuus lisääntyi 72,0 milj. euroa ja vaihto- ja rahoitusomaisuus 37,1 milj. euroa.

Kansallis- ja käyttöomaisuus

Taseeseen aktivoitiin investointimenoja kaikkiaan 896,6 milj. euroa, josta erikoisrahoitushankkeiden osuus oli yhteensä 66,0 milj. euroa (Vaasa-Seinäjoki radan sähköistys ja eräät muut ratahankkeet, osa tiehankkeista Kehä III Vantaankoski-Pakkala/vaihe 1, Kehä I Turunväylä - Vallikallio ja Kilpilahden teollisuusalueen tieyhteys).

Suunnitelman mukaisia poistoja kirjattiin 823,2 milj. euroa. Suunnitelmasta poikkeavina poistoina vähennettiin lähinnä epäkurantteja vanhentuneita VT 4 tiesuunnitelmia yhteensä 0,9 milj. euroa. Omaisuutta siirrettiin hallinnan siirtoina muille valtion virastoille yhteensä 0,7 milj. euroa ja vastaanotettiin rautatiepohjia 0,8 milj. euroa. Omaisuuden myyntituloja kirjattiin 9,3 milj. euroa, joiden tasevaikutus oli 0,4 milj. euroa.

Tieomaisuus

Tierakenteiden ja tiepohjien tasearvo väheni yhteensä 56,1 milj. euroa (edellisen vuoden lisäys oli 89,6 milj. euroa). Tiepohjien tasearvo kasvoi 44,5 milj. euroa.

Tieomaisuuden muutos (milj. euroa)

Tieomaisuus	1.1.2012	31.12.2012	Muutos
124 Tierakenteet	13 922,7	13 670,7	-251,9
12401 Alusrakenteet	9 436,8	9 262,6	-174,2
12402 Päälysteet	915,7	875,8	-39,9
12403 Sillat	3 163,5	3 151,0	-12,6
12404 Muut tierakenteet	406,6	381,4	-25,2
1211 Tiepohjat	781,2	825,7	44,5
12981 Keskeneneräiset hankinnat	296,3	447,6	151,3
1299 Muut keskener. (tieom.osuus)	0,0	0,0	0,0
Yhteensä	15 000,1	14 944,0	-56,1

Tilinpäätösliitteellä 7 esitetään hankintamenojen ja kumulatiivisten poistojen muutokset

v.2011 1299 tilillä esitetty muu keskener. (tieom.osuus) 7m€ maantielautta on aktivoitu valmiiseen omaisuuteen tilille 1251

Tieomaisuuteen aktivoitiin investointimenoja yhteensä 505,0 miljoonaa euroa, josta tierakenteiden osuus oli 460,5 miljoonaa euroa. Eräkurantteja tiesuunnitelmia vähennettiin 0,9 miljoonaa euroa. Suunnitelman mukaisia poistoja kirjattiin 560,1 miljoonaa euroa.

Tierakenteiden investointimenot olivat 99,7 miljoonaa euroa pienemmät kuin tierakenteista kirjatut suunnitelman mukaiset poistot (edellisenä vuotena investointimenot olivat 54,5 miljoonaa euroa suuremmat kuin poistot). Investointimenojen muutos johtui siitä, että tieväylien erikoisrahoitushankkeita kirjattiin taseeseen 9,7 miljoonaa euroa edellisvuoden 151,4 miljoonan euron sijaan. Taseen vähennysviennit vuonna 2010–2012 lakkautetuista yleisistä teistä tehdään vuoden 2013 kirjanpitoon.

Rautatieomaisuus

Rautatieomaisuus lisääntyi 126,2 miljoonaa euroa (edellisen vuoden lisäys oli 76,2 miljoonaa euroa). Takaisin keskeneneräisiksi palautettiin 0,5 miljoonan hanke, joka oli siirretty joulukuussa 2011 virheellisesti valmistuneeksi. Ratamateriaaleihin liittyviä taseoikaisuja tehtiin 2,0 miljoonalla eurolla.

Rautatieomaisuuden muutos (miljoonaa euroa)

Rautatieomaisuus	1.1.2012	31.12.2012	Muutos
124 Rautatierakenteet	3 303,0	3 233,7	-69,4
12410 Alusrakenteet	732,2	633,7	-98,5
12411 Päälysrakenteet	1 594,6	1 615,7	21,1
12412 Ohjaus- ja turvajärjestelmät	361,5	344,2	-17,3
12413 Sähköjärjestelmät	228,4	238,8	10,4
12414 Radan vahvavirta	36,3	37,3	1,0
12415 Sillat	233,7	248,3	14,5
12416 Varusteet ja erikoisrakenteet	112,3	110,5	-1,8
12417 Telemaattiset järjestelmät	4,0	5,4	1,4
1212 Rautatiepohjat	47,5	50,5	3,0
12982 Keskeneräiset rautatiehankkeet	360,0	530,0	170,0
12988 Keskeneräiset rautatiemateriaalit	0,0	22,6	22,6
Yhteensä	3 710,5	3 836,7	126,2

Tilinpäätösluonnolla 7 esitetään hankintamenojen ja kumulatiivisten poistojen muutokset

Rautatieomaisuuteen aktivoitiin 372,5 miljoonaa euroa, josta rautatierakenteiden osuus oli 369,3 miljoonaa euroa. Erikoisrahoitushankkeita lisättiin taseeseen 56,3 miljoonaa euroa. Suunnitelman mukaisia poistoja kirjattiin 246,1 miljoonaa euroa. Rautatierakenteiden investoinnit olivat 123,2 miljoonaa euroa suuremmat kuin tilivuoden poistot. Edellisenä tilivuotena ero oli 73,4 miljoonaa euroa.

Meriväylien omaisuus

Meriväyliin liittyvä omaisuus vähentyi 9,3 milj. euroa, koska tilivuoden poistot (9,7 milj. euroa) ylittivät tilivuoden investoinnit (0,3 milj. euroa). Edellisenä vuotena investoinnit olivat 4,9 milj. euroa.

Meriväylien omaisuus muutos (milj. euroa)

Meriväyläomaisuus	1.1.2012	31.12.2012	Muutos
124 Meriväylärakenteet	172,9	176,7	3,9
1243 Väylät ja kanavat	172,9	176,7	3,9
1244 Muut vesirakenteet	0,0	0,0	0,0
12984 Kesk.er. väylät ja kanavat	34,2	21,0	-13,2
12985 Keskeneräiset muut vesirak.	0,1	0,1	0,0
Yhteensä	207,2	197,8	-9,3

Tilinpäätösluonnolla 7 esitetään hankintamenojen ja kumulatiivisten poistojen muutokset

Muu käyttöomaisuus

Aineettomat hyödykkeet koostuvat pääosin ostetuista ja teetetyistä atk-ohjelmista sekä sähköliittymistä. Tasearvo lisääntyi 3,6 milj. euroa. Kiinteistöjen arvo vähentyi 1,3 milj. euroa. Vähennys johtui hallinnan siirroista ja kiinteistöjen myynneistä sekä tilivuoden poistokirjauksista. Koneiden, laitteiden ja kalusteiden arvo lisääntyi 13,7 milj. euroa. Tilivuoden aikana kirjattiin 2,0 miljoonan euron suunnitelman mukaiset poistokirjaukset ja 15,8 miljoonan hankinnat, joista 14,2 milj. muodostuu keskeneräisenä olleen maantielautan käyttöönotosta. Rakenteisiin liittyvät koneet ja laitteet esitetään rakenteiden ryhmässä. Suurin osa atk-laitteista on hankittu leasing-sopimuksin. Arvoltaan vähäisiä (alle 10 000 euroa) koneita, laitteita ja kalusteita kirjattiin vuosikuluksi 0,1 milj. euroa.

Vaihto- ja rahoitusomaisuus

Vaihto-omaisuuden määrä kasvoi 0,3 milj. euroa. Viraston vaihto-omaisuus koostuu maa-aines- ja kiviainesjalosteista sekä meriväylien turvalaitetarvikkeista ja sulkuporttien varaosista. Jalosteita käytetään tieraken-

teiden rakentamiseen. Lyhytaikaiset saamiset 76,5 milj. euroa koostuivat pääosin myyntisaamisista ja vuodenvaihteen siirtosaamisista. Lyhytaikaiset saamiset lisääntyivät edelliseen vuoteen verrattuna 36,8 milj. euroa johtuen vuodenvaihteen suurista yhteisrahoitteisen toiminnan laskutuksista.

Oma ja vieras pääoma

Oma pääoma kasvoi 152,4 miljoonalla eurolla, johtuen käyttöomaisuuden lisäyksestä. Vieras pääoma väheni 43,3 miljoonalla eurolla, mikä aiheutui lähinnä erikoisrahoitushankkeiden tasekirjauksista.

Ensimmäinen elinkaarimallilla toteutettu hanke, **Vt 4 Järvenpää-Lahti**, luovutettiin Liikennevirastolle elokuussa 2012. Hankkeeseen liittyvä velka oli tilivuoden alussa 4,7 milj. euroa, ja se lyhennettiin loppuun tilivuoden aikana.

Elinkaarirahoitushankkeen **E18 Muurla-Lohja** velka tilivuoden lopussa oli yhteensä 241,7 milj. euroa. Tilivuoden aikana velkaa lyhennettiin 14,3 milj. euroa.

Kilpilahden teollisuusalueen uusi tieyhteys -hankkeesta kirjattiin velan lisäyksenä taseeseen 0,1 milj. euroa. Tilivuoden lopussa velan määrä oli 8,9 milj. euroa ja sen takaisinmaksupäivä oli 15.1.2013.

Kehä III välillä Vantaankoski - Pakkala, vaihe 1 -hankkeesta kirjattiin velan lisäyksenä taseeseen 8,0 milj. euroa. Hankkeen velka tilivuoden lopussa oli 49,1 milj. euroa, joka maksettiin Vantaan kaupungille 15.2.2013.

Kehä I Turunväylä - Vallikallio -hankkeen velka tilivuoden alun kirjanpidossa oli 89,2 milj. euroa, joka oikaistiin tilivuonna tiesuunnitelmassa sovittujen osuuksien mukaiseksi (oikaisu -7,5 milj. euroa). Velan lisäyksenä kirjattiin taseeseen vuoden 2012 hankinnat 1,2 milj. euroa ja velkaa lyhennettiin 44,6 miljoonalla eurolla. Tilivuoden lopussa velan määrä oli 38,3 milj. euroa, joka maksetaan Espoon kaupungille 31.3.2013.

Uutta lyhytaikaista velkaa kirjattiin hankkeesta **Vaasa-Seinäjoki rataosan** sähköistys. Velka tilivuoden lopussa oli 20,6 milj. euroa. Velka maksettiin Vaasan kaupungille ja Mustasaaren kunnalle 2.1.2013.

Ostovelkoja oli 125,7 milj. euroa. Vähennystä edelliseen vuoteen verrattuna oli 6,0 milj. euroa.

1.7 Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma

Vuoden 2012 sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma

Liikenneviraston johto on valtion talousarviosta annetun lain 24 b §:n mukaisesti vastuussa viraston sisäisen valvonnan järjestämisestä sekä sisäisen valvonnan asianmukaisuudesta ja riittävydestä.

Viraston johto vastaa siitä, että virastossa toteutetaan sen talouden ja toiminnan laajuuteen ja sisältöön sekä niihin liittyviin riskeihin nähden asianmukaiset menettelyt (sisäinen valvonta), jotka varmistavat viraston talouden ja toiminnan laillisuuden ja tuloksellisuuden, viraston hallinnassa olevien varojen ja omaisuuden turvaamisen sekä viraston johtamisen ja ulkoisen ohjauksen edellyttämät oikeat ja riittävät tiedot viraston taloudesta ja toiminnasta.

Liikenneviraston sisäinen tarkastus on arvioinut talousarvioasetuksen 65 §:n 7 kohdan mukaisesti sisäisen valvonnan ja siihen sisältyvän riskienhallinnan asianmukaisuutta ja riittävyttä. Sisäisen valvonnan tilaa vuonna 2012 on arvioitu soveltaen COSO ERM -viitekehykseen perustuvaa valtiovarain controller -toiminnon suositamaa sisäisen valvonnan arviointikehikkoa. Arvioinnissa käytettiin aineistona viraston asiakirja-aineistoa, kuten viraston sääntöjä, ohjeita, suunnitelmia ja raportteja, johtoryhmien kokousten pöytäkirjoja, sisäisen tarkastuksen ja tilintarkastajan laatimia tarkastusraportteja, työtyytyväisyyskyselyn tuloksia sekä raportteja toimenpiteistä, joihin on ryhdytty vuoden 2011 sisäisen valvonnan lausumassa määriteltujen kehitystarpeiden johdosta. Lisäksi viraston johtoryhmälle suoritettiin sisäisen valvonnan tilaa koskeva kysely tammikuussa 2013.

Arvioinnin perusteella Liikennevirasto antaa seuraavan sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuman vuodelta 2012:

Vuoden 2012 aikana Liikennevirastossa on tehty useita toimenpiteitä sisäisen valvonnan parantamiseksi. Monet toimenpiteistä ovat kuitenkin useampivuotisia tai ne ovat saatettu päätökseen vasta vuonna 2012, joten niiden vaikutukset eivät ole vielä arvioitavissa. Viraston johto on seurannut vuoden 2011 tilinpäätöksessä asetettujen kehittämiskohteiden hyväksi tehtyjen toimenpiteiden edistymistä.

Havaittujen epäkohtien ja vuonna 2012 esiin tulleiden sisäisen valvonnan puutteiden johdosta ei viraston sisäisen valvonnan järjestämisen voida todeta olleen kaikilta osin asianmukaisella tasolla. Sisäistä valvontaa on edelleen kehitettävä, erityisesti johdon raportoinnin sisällössä, ohjauspäätösten teossa ja niiden täytäntöönpanon seurannassa sekä henkilöressurssien hallinnassa on parannettavaa.

Suoritettujen sisäisen valvonnan arvioinnin perusteella Liikennevirasto nimeää seuraavat ensisijaiset sisäisen valvonnan kehittämiskohteet vuodelle 2013:

- 1) *Liikenneviraston johtamisen kehittäminen*
- 2) *Henkilöressurssien hallinnan parantaminen*
- 3) *Taloudenhoidon puutteiden korjaaminen*
- 4) *Riskienhallintaohjeistuksen käytäntöön vieminen*

1.8 Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä

Joensuun makasiinirakennuksen tuhopoltto

Liikenneviraston omistama museosuojeltu vuonna 1894 rakennettu ja vuonna 1956 peruskorjattu varastomakasiini tuhoutui lähes täysin tuhopoltossa 7.10.2012. Rikosasian käsittely, jonka yhteydessä tutkitaan asianomistajien korvausvaatimukset, on alkanut Pohjois-Karjalan käräjäoikeudessa, jossa oli pääkäsittely tammikuussa 2013. Liikennevirasto vaatii vastaajalta yhteensä korvauksia noin 2 milj. euroa. Käräjäoikeuden tuomio on odotettavissa syksyllä 2013.

Väärinkäytös ratatyömaalla

Liikennevirasto on tehnyt marraskuussa 2012 tutkintapyynnön poliisille radanpidon ylijäämä- ja purkumateriaalin häviämisestä urakoitsijan hallusta eräillä ratatyömailla. Myyty omaisuus koostuu pääosin käytöstä poistetuista ratakiskoista ja muusta radasta poistetusta materiaalista ja on arvoltaan yli 100 000 euroa.

EU-rahoitukseen liittyvä takaisinperintä

Euroopan Tilintarkastustuomioistuin (European Court of Auditors) teki loppuvuonna 2012 tilintarkastuksen Haminan ohikulkutien rakennussuunnitelman hankintaan liittyvästä TEN-T tukihankkeesta. Tarkastusraportin perusteella Komissio teki päätöksen hankkeessa väärin perustein Liikennevirastolle myönnetyn tuen takaisin perimisestä. Liikenneviraston tulee palauttaa tuesta 103 702,35 euroa komission perintäprosessin mukaisesti, koska tukikauteen kohdistuvia menoja syntyi 207 405,70 euroa vähemmän kuin mille kustannusarviolle (2,5 milj. euroa) tukea oli haettu.

Virkamiesten toiminta

Erään rakennusurakan projektinhallinnassa ja sisäisessä valvonnassa ilmenneiden puutteiden sekä asiantuntijapalveluiden hankintaa koskevaan päätöksentekoon liittyvän esteellisyyden johdosta Liikennevirasto on antanut suullisen huomautuksen kolmelle virkamiehelle.

2 Liikenneviraston talousarvion toteutumalaskelma

Osaston, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi	Tilinpäätös 2011	Talousarvio 2012 (TA+LTAt)	Tilinpäätös 2012	Vertailu Tilinpäätös - Talousarvio	Toteutuma %
11. Verot ja veronluonteiset tulot	23 454 939,26	20 594 213	20 594 212,98	0,00	100 %
11.04.01. Arvonlisävero	5 855 116,76	4 311 271	4 311 271,48	0,00	100 %
11.19.03. Ratavero	17 599 822,50	16 282 942	16 282 941,50	0,00	100 %
12. Sekalaiset tulot	13 644 904,21	68 625 187	64 159 050,85	-4 466 136,55	93 %
12.31.10.1. Liikenneviraston tulot	12 819 363,48	12 141 000	13 328 674,57	1 187 674,57	110 %
12.31.10.2. Espoon kaupungin rahoitusosuus mt 101 Kehä I Turunväylä-Vallikallio-hankkeesta		28 501 000	25 420 616,78	-3 080 383,22	89 %
12.31.10.3. Finavia Oyj:n rahoitusosuus Kehäratahankkeesta		27 000 000	24 496 572,10	-2 503 427,90	91 %
12.31.10.4. Kotkan kaupungin rahoitusosuus E18 Koskenkylä-Kotka erillishankkeesta		470 000	0,00	-470 000,00	0 %
12.31.10.5. Joensuun kaupungin rahoitusosuus		500 000	900 000,00	400 000,00	180 %
12.31.99.3 Muut tulot, jakamaton	30 824,53	13 187	13 187,40	0,00	100 %
12.39.04. Siirrettyjen määrärahojen peruutukset	790 987,20				
12.39.10. Muut sekalaiset tulot	3 729,00				
13. Korkotulot, osakkeiden myyntitulot ja voiton tuloutukse	618,00	57 623	57 622,86	0,00	100 %
13.03.01.1. Osinkotulot ja osakkeiden nettomyyntitulot	618,00	57 623	57 622,86	0,00	100 %
Tuloarviotilit yhteensä	37 100 461,47	89 277 023	84 810 886,69	-4 466 136,55	95 %

Liikenneviraston tilinpäätös 2012

Pääluokan, momentin ja tilijaoittelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2011	Talousarvio 2012 (TA+ LTAt)	Talousarvion 2012 määrärahojen käyttö ja siirto seuraavalle vuodelle		Tilinpäätös 2012	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			wonna 2012	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2012	Käyttö vuonna 2012 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
31.10.78. Eräät väylähankkeet (smr3)	249 600 000,00	73 100 000	69 999 569,78	3 100 430,22	73 100 000,00		21 766 138,78	94 866 138,78	88 927 730,79	5 938 407,99
31.10.78.1. Eräätiehankkeet	85 885 000,00	73 100 000	69 999 569,78	3 100 430,22	73 100 000,00		8 162 941,76	81 262 941,76	77 345 766,24	3 917 175,52
31.10.78.1.01. M 100 Hakamäentie, Helsinki	100 000,00						59 786,12	59 786,12	15 797,30	43 988,82
31.10.78.1.05. M 6 Lappeenranta-Imatra	14 846 000,00						997 533,52	997 533,52	997 533,52	0,00
31.10.78.1.06. M 4 Lusi-Vaajakoski	6 200 000,00						75 495,98	75 495,98	75 495,98	0,00
31.10.78.1.07. M 4 Kemin kohta ja sillat	200 000,00						223 776,27	223 776,27	88 832,27	134 944,00
31.10.78.1.09. M 5 Lusi-Mkkel	8 639 000,00						792 508,96	792 508,96	154 696,48	637 812,48
31.10.78.1.10. Kt 51 Kirkkonummi-Kivenlahti	22 500 000,00						2 307 311,93	2 307 311,93	2 307 311,93	0,00
31.10.78.1.11. M 5 Päiväranta-Vuorela	20 200 000,00						206 817,35	206 817,35	206 817,35	0,00
31.10.78.1.12. M 6 Joensuun kohta	13 200 000,00						3 499 711,63	3 499 711,63	3 499 711,63	0,00
31.10.78.1.15. M 101 Kehä I, Turunväylä-Vallikkalio		73 100 000	69 999 569,78	3 100 430,22	73 100 000,00			73 100 000,00	69 999 569,78	3 100 430,22
31.10.78.2. Eräät ratahankkeet	115 915 000,00						11 630 977,39	11 630 977,39	11 513 711,47	117 265,92
31.10.78.2.1. Ilmalan ratapiha	10 415 000,00						1 576 933,73	1 576 933,73	1 576 933,73	0,00
31.10.78.2.3. Lahti-Luumäki, palvelutason parantaminen	1 900 000,00						390 156,27	390 156,27	272 890,35	117 265,92
31.10.78.2.4. Keski-Pasila	20 300 000,00						2 127 858,53	2 127 858,53	2 127 858,53	0,00
31.10.78.2.5. Talvivaaran kaivoshanke	20 000 000,00									0,00
31.10.78.2.6. Kehärata	63 300 000,00						7 536 028,86	7 536 028,86	7 536 028,86	0,00
31.10.78.2.8. Seinäjoki-Oulu, I-vaiheen loppuosa, palvelutason parantaminen							0,00	0,00	0,00	0,00
31.10.78.3. Eräät vesiväylähankkeet	14 500 000,00						1 934 147,80	1 934 147,80	30 181,25	1 903 966,55
31.10.78.3.3. Porin Mäntyluodon meriväylä	2 900 000,00						22 274,52	22 274,52	11 913,90	10 360,62
31.10.78.3.4. Haminan meriväylä	10 300 000,00						664 566,86	664 566,86	18 267,35	646 299,51
31.10.78.3.5. Pietarsaaren meriväylä	1 300 000,00						1 247 306,42	1 247 306,42	0,00	1 247 306,42
31.10.78.4. Yhteiset liik.väylähankinnat	33 300 000,00						38 071,83	38 071,83	38 071,83	0,00
31.10.78.4.3. M 14 Savonlinnan keskusta, I-vaihe	3 500 000,00						4 133,10	4 133,10	4 133,10	0,00
31.10.78.4.4. M 14 Savonlinnan keskusta II-vaihe	29 800 000,00						33 938,73	33 938,73	33 938,73	0,00
31.10.79. Jälkir. ja elink.rah.hankkeet (smr3)	60 350 000,00	47 897 000	47 209 891,83	687 108,17	47 897 000,00		1 037 244,54	48 934 244,54	48 247 136,37	687 108,17
31.10.79.1. M 4 Lahti-Järvenpää	17 800 000,00	5 397 000	5 384 740,91	12 259,09	5 397 000,00		925 009,37	6 322 009,37	6 309 750,28	12 259,09
31.10.79.2. E 18 Muurla-Lohja	39 600 000,00	39 800 000	39 709 581,16	90 418,84	39 800 000,00		0,00	39 800 000,00	39 709 581,16	90 418,84
31.10.79.3. E 18 Koskenkylä-Kotka moottoritie	1 800 000,00	2 700 000	2 115 569,76	584 430,24	2 700 000,00		112 235,17	2 812 235,17	2 227 804,93	584 430,24
31.10.79.4. Kokkola-Ylivieska, 2. raide	1 150 000,00						0,00	0,00	0,00	0,00
31.30.43. Meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukyvyn parantaminen (A)	77 969 378,00	81 000 000	78 773 642,00		78 773 642,00	2 226 358,00				
31.30.50. Lästimaksuista suoritettavat avustukset (A)	848 002,97	940 000	939 369,00		939 369,00	631,00				
31.30.63. Joukkoliikenteen palvelujen ostojen ja kehittäminen (smr3)	330 000,00	2 300 000	1 334 096,38	965 903,62	2 300 000		42 120,89	2 342 120,89	1 376 217,27	965 903,62
31.30.63.3. Valtakunnalliset kehittämis- ja suunnittelu- ja tutkimushankkeet	330 000,00						42 120,89	42 120,89	42 120,89	0,00
31.30.63.03. Kehittämishankkeet ja liikkumisen ohjaus		2 300 000	1 334 096,38	965 903,62	2 300 000,00			2 300 000,00	1 334 096,38	965 903,62
32. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala	36 227 639,11	41 310 565	39 772 830,67	1 537 734,56	41 310 565,23		1 747 445,02	22 695 695,52	21 157 960,96	1 537 734,56
32.30.51.2.1. - Palkkaukset (smr3)	21 707,02	6 251	6 250,50	0,00	6 250,50		0,00	6 250,50	6 250,50	0,00
32.50.63.10. - Perustienpito ja tieverkon kehittäminen (smr3)	24 305 000,00	20 942 000	19 404 265,44	1 537 734,56	20 942 000,00		1 747 445,02	22 689 445,02	21 151 710,46	1 537 734,56
32.50.64.1.1. - EAKR pl. Kainuu (A)	11 900 932,09	20 362 315	20 362 314,73		20 362 314,73	0,00				
Määrärahatilit yhteensä	1 857 621 377,13	2 147 514 863	1 849 672 389,77	297 887 696,56	2 147 560 086,33	-45 223,15	153 208 666,24	1 827 203 491,74	1 518 684 610,91	308 518 880,83

Liikenneviraston talousarvion toteutumalaskelman tiedot valtuuksista ja niiden käytöstä momentin tarkkuudella

Valtuudet ja niiden käyttö (1 000 €)								Valtuuksien käytöstä aiheutuneet talousarviomenot ja määrärahatarve (1 000 €)					
Momentti (numero ja nimi), johon valtuus liittyy	Aikaisempien vuosien valtuuksien käyttö	Vuoden 2012 valtuudet						Talousarvio-menot 2012	Määräraha-tarve 2013	Määräraha-tarve 2014	Määräraha-tarve 2015	Määräraha-tarve myöhemmin	Määräraha-tarve yhteensä
		Uudet valtuudet	Uusitut valtuudet	Valtuudet yhteensä	Käytetty	Käyttämättä	Uusittavissa 2013 TA:ssa						
31.10.20 Perusväylänpito	265 481							40 943	46 518	50 318	52 523	33 500	182 859
Aikaisempien vuosien valtuudet	265 481							40 943	46 518	50 318	52 523	33 500	182 859
Vuonna 2012 käytettävissä olleet valtuudet													
31.10.35 Valtionavustus länsimetron rakentamiseen	200 000							21 798	46 138	72 091	63 080	24 150	205 459
Aikaisempien vuosien valtuudet	200 000							21 798	46 138	72 091	63 080	24 150	205 459
Vuonna 2012 käytettävissä olleet valtuudet													
31.10.77 Väylaverkon kehittäminen	220 500	299 100	587 351	886 451	197 585	688 866	688 866	161 904	177 663	29 786	18 347	15	225 811
Aikaisempien vuosien valtuudet	220 500							85 064	93 215	10 751	1 101		105 067
Vuonna 2012 käytettävissä olleet valtuudet		299 100	587 351	886 451	197 585	688 866	688 866	76 840	84 448	19 035	17 246	15	120 744
31.10.78 Eräät väylähankkeet	1 290 920	260 600	190 603	451 203	265 356	185 847	185 847	259 275	297 448	50 576	43 235	33 026	424 285
Aikaisempien vuosien valtuudet	1 290 920							183 934	216 530	13 001	2 238	2 501	234 270
Vuonna 2012 käytettävissä olleet valtuudet		260 600	190 603	451 203	265 356	185 847	185 847	75 341	80 918	37 575	40 997	30 525	190 015
31.10.79 Jälkirahoitus- ja elinkaarirahoitushankkeet	1 541 478		52 966	52 966	2 461	50 505	50 505	48 247	61 350	64 923	97 845	905 244	1 129 362
Aikaisempien vuosien valtuudet	1 541 478							47 118	60 226	64 730	97 830	905 244	1 128 030
Vuonna 2012 käytettävissä olleet valtuudet			52 966	52 966	2 461	50 505	50 505	1 129	1 124	193	15		1 332
32.50.64 EU:n rakennerahastojen ja valtion rahoitusosuus EU:n ohjelmiin ohjelmakaudella 2007-2013	56 715	3 278	6 063	9 341	7 674	1 667	1 667	20 362	6 046	3 655			14 894
Aikaisempien vuosien valtuudet	56 715							19 650	5 036	2 897			7 933
Vuonna 2012 käytettävissä olleet valtuudet		3 278	6 063	9 341	7 674	1 667	1 667	712	1 010	758	5 193		6 961
Yhteensä	3 354 594	562 978	836 983	1 399 961	473 076	926 885	926 885	552 529	635 163	271 349	280 223	995 935	2 182 670
Aikaisempien vuosien valtuudet	3 354 594							398 507	467 663	213 788	216 772	965 395	1 863 618
Vuonna 2012 käytettävissä olleet valtuudet		562 978	836 983	1 399 961	473 076	926 885	926 885	154 022	167 500	57 561	63 451	30 540	319 052

3 Liikenneviraston tuotto- ja kululaskelma

	1.1.2012 - 31.12.2012		1.1.2011 - 31.12.2011	
TOIMINNAN TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot	47 782 030,72		47 085 225,31	
Vuokrat ja käyttökorvaukset	7 052 479,71		7 182 412,64	
Muut toiminnan tuotot	<u>109 860 449,87</u>	164 694 960,30	<u>56 568 963,15</u>	110 836 601,10
TOIMINNAN KULUT				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	29 792 874,30		43 364 051,89	
Varastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	-294 668,52		20 187,73	
Henkilöstökulut	47 576 215,09		46 012 016,51	
Vuokrat	7 008 526,72		6 696 969,00	
Palvelujen ostot	626 478 685,02		627 403 532,63	
Muut kulut	4 753 456,54		4 086 605,45	
Poistot	824 181 777,43		794 834 866,16	
Sisäiset kulut	<u>14 798 161,64</u>	<u>-1 554 295 028,22</u>	<u>8 444 706,51</u>	<u>-1 530 862 935,88</u>
JÄÄMÄ I		-1 389 600 067,92		-1 420 026 334,78
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT				
Rahoitustuotot	56 021,27		40 185,88	
Rahoituskulut	<u>-3 880 317,45</u>	-3 824 296,18	<u>-2 443 459,20</u>	-2 403 273,32
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT				
Satunnaiset tuotot	28 088 472,05		66 665 191,69	
Satunnaiset kulut	<u>-1 167 958,18</u>	<u>26 920 513,87</u>	<u>-2 851 943,22</u>	<u>63 813 248,47</u>
JÄÄMÄ II		-1 366 503 850,23		-1 358 616 359,63
SIIRTOTALOUDEN TUOTOT JA KULUT				
Kulut				
Siirtotalouden kulut kunnille	21 797 845,05		7 416 788,26	
Siirtotalouden kulut yrityksille	81 026 086,55		79 517 981,48	
Siirtotalouden kulut yhteisöille	1 027 101,00		848 002,97	
Muut siirtotalouden kulut	20 027,31			
Siirtotalouden kulujen palautukset	-13 187,40	<u>-103 857 872,51</u>	<u>-27 621,22</u>	<u>-87 755 151,49</u>
JÄÄMÄ III		-1 470 361 722,74		-1 446 371 511,12
TUOTOT VEROISTA JA PAKOLLISISTA MAKSUISTA				
Verot ja veronluonteiset maksut	16 282 941,50		17 599 822,50	
Perityt arvonlisäverot	7 195 725,06		9 857 322,07	
Suoritetut arvonlisäverot	<u>-347 101 523,09</u>	<u>-323 622 856,53</u>	<u>-316 442 427,38</u>	<u>-288 985 282,81</u>
TILIKAUDEN TUOTTO-/KULUJÄÄMÄ		<u><u>-1 793 984 579,27</u></u>		<u><u>-1 735 356 793,93</u></u>

4 Liikenneviraston tase

	31.12.2012		31.12.2011	
VASTAAVAA				
KANSALLISOMAISUUS				
Rakennukset	289 613,69		304 586,10	
Muu kansallisuusomaisuus	<u>1 078 206,98</u>	1 367 820,67	<u>1 111 905,55</u>	1 416 491,65
KÄYTTÖMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIIJOITUKSET				
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET				
Aineettomat oikeudet	1 697 258,30		1 610 910,88	
Muut pitkävaikutteiset menot	12 649 247,38		4 340 168,21	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	<u>7 360 911,55</u>	21 707 417,23	<u>12 184 987,64</u>	18 136 066,73
AINEELLISET HYÖDYKKEET				
Maa- ja vesialueet	7 673 507,01		7 745 209,67	
Rakennusmaa- ja vesialueet	897 826 421,78		850 368 193,19	
Rakennukset	11 068 448,12		12 227 624,02	
Rakennelmat	309 880,54		333 487,94	
Rakenteet	17 088 314 740,88		17 406 413 722,38	
Tierakenteet	13 670 735 849,86		13 922 680 735,47	
Rautatierakenteet	3 233 674 041,69		3 303 024 852,23	
Vesiväylärakenteet	176 742 258,35		172 887 692,49	
Muut rakenteet	7 162 590,98		7 820 442,19	
Koneet ja laitteet	19 904 816,33		6 337 129,49	
Kalusteet	735 566,97		553 522,93	
Muut aineelliset hyödykkeet	202 586,60		206 390,71	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	<u>1 024 487 963,70</u>	19 050 523 931,93	<u>697 638 230,04</u>	18 981 823 510,37
KÄYTTÖMAISUUSARVOPAPERIT JA MUUT PITKÄAIKAISET SIIJOITUKSET				
Käyttöomaisuusarvopaperit	<u>414 054,32</u>	<u>414 054,32</u>	<u>690 397,01</u>	<u>690 397,01</u>
KÄYTTÖMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIIJOITUKSET YHTEENSÄ		19 072 645 403,48		19 000 649 974,11
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS				
VAIHTO-OMAISUUS				
Aineet ja tarvikkeet	<u>773 611,88</u>	773 611,88	<u>478 943,36</u>	478 943,36
LYHYTAIKAISET SAAMISET				
Myntisaamiset	39 240 037,98		12 568 292,73	
Siirtosaamiset	37 241 741,81		26 118 259,35	
Muut lyhytaikaiset saamiset	<u>44 751,37</u>	76 526 531,16	<u>990 550,44</u>	39 677 102,52
RAHAT, PANKKISAAMISET JA MUUT RAHOITUSVARAT				
Muut pankkitilit	277,73	<u>277,73</u>	277,15	<u>277,15</u>
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS YHTEENSÄ		77 300 420,77		40 156 323,03
VASTAAVAA YHTEENSÄ		<u>19 151 313 644,92</u>		<u>19 042 222 788,79</u>

	31.12.2012		31.12.2011	
VASTATTAVAA				
OMA PÄÄOMA				
VALTION PÄÄOMA				
Valtion pääoma 1.1.1998	18 317 079 609,54		18 317 079 609,54	
Edellisten tilikausien pääoman muutos	169 583 490,46		100 381 796,48	
Pääoman siirrot	1 946 419 019,16		1 804 558 487,91	
Tilikauden tuotto-/kulujaama	<u>1 793 984 579,27</u>	18 639 097 539,89	<u>1 735 356 793,93</u>	18 486 663 100,00
VIERAS PÄÄOMA				
PITKÄAIKAINEN				
Muut pitkäaikaiset velat	<u>227 423 501,74</u>	227 423 501,74	<u>336 293 777,75</u>	336 293 777,75
LYHYTAIKAINEN				
Seuraavana tilikautena maksettavat lyhennykset	110 622 933,91		63 640 389,22	
Lyhytaikaiset euromääräiset lainat	20 607 380,94		0,00	
Valtion hoitoon jätetyt vieraat varat	50 146,77		74 843,83	
Saadut ennakot	4 139 713,30		8 093 712,53	
Ostovelat	125 702 009,47		131 745 059,78	
Kirjanpitoyksiköiden väliset tilitykset	967 524,24		972 001,45	
Edelleen tilitettävät erät	822 498,20		807 202,94	
Siirtovelat	21 218 351,80		12 785 267,82	
Muut lyhytaikaiset velat	<u>662 044,66</u>	<u>284 792 603,29</u>	<u>1 147 433,47</u>	<u>219 265 911,04</u>
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ		512 216 105,03		555 559 688,79
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		<u>19 151 313 644,92</u>		<u>19 042 222 788,79</u>

5 Liitetiedot

Liikenneviraston tilinpäätöksen liite 1: Selvitys tilinpäätöksen laatimisperiaatteista ja vertailtavuudesta

Budjetoinnin muutokset ja niiden tärkeimmät vaikutukset

Momentin 31.10.01 perusteluja täydennettiin siten, että määrärahaa saa käyttää myös EU:n rahastojen tuella toteutettavien Liikenneviraston toimialaan kuuluvien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen.

Momentin 31.10.20 perusteluja täsmennettiin siten, että määrärahaa saa käyttää väyläverkon uus- ja laajennusinvestoinneista ja niiden hankesuunnittelusta (ml. kehittämishankkeiden hankesuunnittelu lukuun ottamatta sijoitusmenomomenteille budjetoitua hankesuunnittelua), korvausinvestoinneista, ylläpidosta, hoidosta, käytöstä, merikartoituksesta, liikenteen hallinnasta, talvimerenkulun avustamisesta, liikenteen suunnittelusta, väylänpidon omaisuushallinnasta ja muista väylänpitäjän vastuulle kuuluvista tehtävistä aiheutuvien menojen sekä väylänpidosta aiheutuvien vahingonkorvauksien maksamiseen (tuotenimet uusittu ja vahingonkorvaukset lisätty). Lisäksi momentin käyttöperusteita täsmennettiin siten, että momentin määrärahaa saa käyttää aikaisempina vuosina myönnettyistä sopimusvaltuuksista aiheutuvien menojen maksamiseen sekä väliaikaisesti radanpidon materiaalitoimitusten maksamiseen ennen materiaalin kohdentamista sijoitusmenomomentille budjetoiduille väylien kehittämishankkeille. Momentin käyttöperusteista on poistettu oikeus käyttää määrärahaa enintään 60 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkausmenojen maksamiseen.

Momentin 31.10.50 budjetointia muutettiin siten, että määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksuperusteisesti. Muutoksella virallistettiin vallinnut budjetointikäytäntö.

Momentin 31.01.76 perusteluja täydennettiin siten, että määrärahaa saa käyttää myös maanteitä ja rautateitä varten tarvittavien alueiden sekä tilusjärjestelyihin käytettävien vaihtomaiden hankkimiseen ja korvaamiseen ennen tie- tai ratasuunnitelman hyväksymistä.

Momentin 31.10.77 perusteluja täydennettiin siten, että momentin määrärahaa saa käyttää myös kehittämisinvestointien suunnittelusta aiheutuviin menoihin sekä aikaisempina vuosina myönnettyistä sopimusvaltuuksista aiheutuvien menojen maksamiseen. Lisäksi momentin perusteluja täydennettiin siten, että momentilta voidaan maksaa vuoden 2008 kolmannessa lisätalousarviossa myönnetyn vt 4 Lusi-Vaajakoski-hankkeen enintään 95,5 milj. euron sopimusvaltuuden ylittämisestä 4 040 000 eurolla aiheutuneet menot.

Momentin 31.10.78 perusteluja täydennettiin siten, että momentin määrärahaa saa käyttää väyläverkon kehittämisinvestoinneista aiheutuviin menoihin siltä osin kuin hankkeita ei ole budjetoitu momentille 31.10.77.

Momentin 31.10.79 perusteluja on täydennetty siten, että momentin määrärahaa saa käyttää väyläverkon kehittämisinvestointien toteuttamisesta elinkaarihankkeina aiheutuviin menoihin. Momentin käyttöperusteista on poistettu oikeus käyttää momen-

tin määrärahaa enintään kolmea henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkausmenojen maksamiseen.

Arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja -menetelmät

Arvostus- ja jaksotusperiaatteisiin ei tehty muutoksia vuonna 2012.

Aikaisempiin vuosiin kohdistuvat tuotot ja kulut, talousarviotulot ja -menot sekä korjaukset

Vuosina 2008–2011 virheellisesti kirjattuja radanpidon romumateriaalituloja vastaava summa 2,0 milj. euroa on palautettu takaisin taseeseen.

Vuonna 2012 on taseeseen viety erikoisrahoitushankkeita (Vaasa-Seinäjoki radan sähköistys ja eräät muut ratahankkeet, osa tiehankkeista Kehä III Vantaankoski-Pakkala/vaihe 1, Kehä I Turunväylä - Vallikallio ja Kilpilahden teollisuusalueen tieyhteys) yhteensä 66,0 milj. eurolla.

Liikenneviraston tilinpäätöksen liite 2: Nettotutetut tulot ja menot

Momentin numero ja nimi	Tilinpäätös 2011	Talousarvio 2012 (TA + LTA:t)	Tilinpäätös 2012	Vertailu Tilinpäätös - Talousarvio	Toteutuma %
13.03.01 Osinkotulot ja osakkeiden nettomyyntitulot	618,00	*	57 622,86		
Bruttotulot	618,00	*	57 622,86	0,00	0
Bruttomenot	0,00	*	0,00		
Nettotulot	618,00	57 623	57 622,86	0,00	0

Momentin numero ja nimi	Tilinpäätös 2011	Talousarvio 2012 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2012 määrärahojen käyttö vuonna 2012	siirto seuraavalle vuodelle	Tilinpäätös 2012	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
							Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2012	Käyttö vuonna 2012 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
31.01.29 Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan arvonsäveroimenot (arvionmääräraha)	311 215 510,81	*	334 765 007,32		334 765 007,32					
Bruttomenot	311 215 510,81	*	334 765 007,32		334 765 007,32					
Bruttotulot	6 710 785,73	*	13 107 284,37		13 107 284,37					
Nettomienot	304 504 725,08	321 657 723	321 657 722,95		321 657 722,95	0,00				
31.10.01 Liikenneviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	86 266 964,56	89 919 000	69 306 679,79		89 463 123,62					84 092 485,58
Bruttomenot	86 266 964,56	89 919 000	69 306 679,79		89 463 123,62					84 092 485,58
Bruttotulot	2 615 064,56	2 000 000	1 544 123,62		1 544 123,62					1 544 123,62
Nettomienot	83 651 900,00	87 919 000	67 762 556,17	20 156 443,83	87 919 000,00	0,00	14 785 805,79	102 704 805,79	82 548 361,96	20 156 443,83
31.10.20 Perusäylylämpö (siirtomääräraha 2 v)	1 018 568 596,83	1 031 265 000	926 019 916,74		1 034 267 189,02					1 002 938 644,45
Bruttomenot	1 018 568 596,83	1 031 265 000	926 019 916,74		1 034 267 189,02					1 002 938 644,45
Bruttotulot	94 612 596,83	79 000 000	82 002 189,02		82 002 189,02					82 002 189,02
Nettomienot	923 956 000,00	952 265 000	844 017 727,72	108 247 272,28	952 265 000,00	0,00	76 918 727,71	1 029 183 727,71	920 936 455,43	108 247 272,28
32.50.63 Kainuun kehittämissraha (siirtomääräraha 3 v)	24 376 991,64	*	19 424 093,50		20 961 828,06					21 171 538,52
Bruttomenot	24 376 991,64	*	19 424 093,50		20 961 828,06					21 171 538,52
Bruttotulot	71 991,64	*	19 828,06		19 828,06					19 828,06
Nettomienot	24 305 000,00	20 942 000	19 404 265,44	1 537 734,56	20 942 000,00	0,00	1 747 445,02	22 689 445,02	21 151 710,46	1 537 734,56

Liikenneviraston tilinpäätöksen liite 3: Arviomäärärahojen ylitykset

Pääloukan ja momentin numero ja nimi	Talousarvio (TA + LTA:t)	Ylitys	Ylitys %
31. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala	49 560 000	2 272 212,15	5
31.10.76. Maa- ja vesialueiden hankinnat ja korvaukset	49 560 000	2 272 212,15	5
Pääloukat yhteensä	49 560 000	2 272 212,15	5

Liikenneviraston tilinpäätöksen liite 4: Peruutetut siirretyt määrärahat

Liikennevirastolla ei ole ilmoitettavaa liitteeseen 4.

Liikenneviraston tilinpäätöksen liite 5: Henkilöstökulujen erittely

	2012	2011
Henkilöstökulut	39 279 973,23	37 861 980,05
Palkat ja palkkiot	37 763 463,94	36 312 429,94
Tulosperusteiset erät	1 425 818,23	1 429 207,03
Lomapalkkavelan muutos	90 691,06	120 343,08
Henkilösivukulut	8 296 241,86	8 150 036,46
Eläkekulut	7 294 939,56	7 210 987,13
Muut henkilösivukulut	1 001 302,30	939 049,33
Yhteensä	47 576 215,09	46 012 016,51
Johdon palkat ja palkkiot, josta	740 379,79	699 194,95
- tulosperusteiset erät	25 226,01	21 036,71
Luontoisedut ja muut taloudelliset etuudet	41 980,00	40 600,00
Johto	1 000,00	960,00
Muu henkilöstö	40 980,00	39 640,00

Liikenneviraston tilinpäätöksen liite 6: Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset

Liikennevirastossa suunnitelman mukaiset poistot on laskettu yhdenmukaisin periaattein kansallis- ja käyttöomaisuushyödykkeiden taloudellisen pitoajan mukaisina tasapoistoina alkuperäisestä hankintamenosta.

Omaisuusryhmä	Poisto- menetelmä	Poistoaika vuotta	Vuotuinen poisto %	Jäännösarvo € tai %
1024 Museot ja linnat	Tasapoisto	30	3,3	0
1029 Muut rakennukset	Tasapoisto	30	3,3	0
1089 Muu kansallisuusomaisuus	Tasapoisto	20 - 50	2 - 5	0
1100 Perustamis- ja järjestelymenot	Tasapoisto	5	20	0
1119 Muut tutkimus- ja kehittämismenot	Tasapoisto	5	20	0
1120 Ostetut atk-ohjelmistot	Tasapoisto	5	20	0
1123 Liittymismaksut	Tasapoisto	10	10	0
1129 Muut aineettomat oikeudet	Tasapoisto	10	10	0
1140 Itse valmistetut ja teetetut atk-ohjelmat	Tasapoisto	5 - 10	10 - 20	0
1149 Muut pitkävaikutteiset menot	Tasapoisto	5	20	0
1202 Maa-ainosalueet	Substanssipoisto	-	-	0
1211 Tiepohjat	Substanssipoisto	-	-	0
1220 Asuinrakennukset	Tasapoisto	50	2	0
1221 Toimistorakennukset	Tasapoisto	40	2,5	0
1222 Teollisuusrakennukset	Tasapoisto	40	2,5	0
1223 Varastorakennukset	Tasapoisto	20	5	0
1229 Muut rakennukset	Tasapoisto	20	5	0
1230 Rakennelmat	Tasapoisto	10 - 20	5 - 10	0
12401 Tierakenteet, alusrakenteet	Tasapoisto	50	2	0
12402 Tierakenteet, päällysteet	Tasapoisto	10	10	0
12403 Tierakenteet, sillat ja tunnelit	Tasapoisto	50	2	0
12404 Muut tierakenteet	Tasapoisto	10	10	0
12410 Rautatierakenteet, alusrakenteet	Tasapoisto	50	2	0
12411 Rautatierakenteet, päällysrakenteet	Tasapoisto	30	3,3	0
12412 Rautatierakenteet, ohjaus- ja turvajärjestelmät	Tasapoisto	15	6,7	0
12413 Rautatierakenteet, sähköjärjestelmät	Tasapoisto	30	3,3	0
12414 Rautatierakenteet, radan vahvavirta	Tasapoisto	20	5	0
12415 Rautatierakenteet, sillat ja tunnelit	Tasapoisto	50	2	0
12416 Rautatierakenteet, varusteet ja erikoisrakenteet	Tasapoisto	30	3,3	0
12417 Rautatierakenteet, telemaattiset järjestelmät	Tasapoisto	10	10	0
1242 Muut maarakenteet	Tasapoisto	30	3,3	0
1243 Väylät ja kanavat	Tasapoisto	30 - 50	2 - 3,3	0
1244 Muut vesirakenteet	Tasapoisto	30	3,3	0
1249 Muut rakenteet	Tasapoisto	30	3,3	0
1250 Autot ja muut maakuljetusvälineet	Tasapoisto	5	20	0
1251 Laivat ja muut vesikuljetusvälineet	Tasapoisto	5 - 15	6,7 - 20	0
1253 Raskaat työkoneet	Tasapoisto	15	6,7	0
1254 Kevyet työkoneet	Tasapoisto	6 - 10	10 - 16,7	0
1255 Atk-laitteet ja niiden oheislaitteet	Tasapoisto	3 - 10	10 - 33,3	0
1256 Toimistokoneet ja laitteet	Tasapoisto	6	16,7	0
1257 Puhelinkeskukset ja muut viestintälaitteet	Tasapoisto	5 - 10	10 - 20	0
1258 Audiovisuaaliset koneet ja laitteet	Tasapoisto	5	20	0
1260 Muut tutkimuslaitteet	Tasapoisto	6 - 15	6,7 - 16,7	0
1261 Vesirakenteiden laitteet	Tasapoisto	15	6,7	0
1269 Muut koneet ja laitteet	Tasapoisto	5 - 15	6,7 - 20	0
1270 Asuinhuoneisto- ja toimistokalusteet	Tasapoisto	5 - 10	10 - 20	0
1279 Muut kalusteet	Tasapoisto	5	20	0
1289 Muut aineelliset hyödykkeet	Tasapoisto	10	10	0

Liikenneviraston tilinpäätöksen liite 7: Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot

	Kansallisuus			Yhteensä
	102 Rakennukset	108 Muu		
Hankintameno 1.1.2012	449 621,32	1 384 302,04		1 833 923,36
Lisäykset	0,00	0,00		0,00
Vähennykset	0,00	0,00		0,00
Hankintameno 31.12.2012	449 621,32	1 384 302,04		1 833 923,36
Kertyneet poistot 1.1.2012	-145 035,22	-272 396,49		-417 431,71
Vähennysten kertyneet poistot	0,00	0,00		0,00
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	-14 972,41	-33 698,57		-48 670,98
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	0,00		0,00
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00		0,00
Kertyneet poistot 31.12.2012	-160 007,63	-306 095,06		-466 102,69
Arvonkorotukset	0,00	0,00		0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2012	289 613,69	1 078 206,98		1 367 820,67

	Käyttöomaisuus, aineettomat hyödykkeet			
	112 Aineettomat oikeudet	114 Muut pitkävaikutteiset menot	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2012	3 776 115,74	8 194 230,03	12 184 987,64	24 155 333,41
Lisäykset	714 115,29	11 480 740,40	5 609 659,26	17 804 514,95
Vähennykset	0,00	0,00	-10 433 735,35	-10 433 735,35
Hankintameno 31.12.2012	4 490 231,03	19 674 970,43	7 360 911,55	31 526 113,01
Kertyneet poistot 1.1.2012	-2 165 204,86	-3 854 061,82	0,00	-6 019 266,68
Vähennysten kertyneet poistot	0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	-627 767,87	-3 171 661,23	0,00	-3 799 429,10
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2012	-2 792 972,73	-7 025 723,05	0,00	-9 818 695,78
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2012	1 697 258,30	12 649 247,38	7 360 911,55	21 707 417,23

	Käyttöomaisuus, aineelliset hyödykkeet				
	120 Maa- ja vesialueet	Rakennusmaa ja vesialueet	122 Rakennukset	123 Rakennelmat	124 Rakenteet
Hankintameno 1.1.2012	7 745 209,67	850 368 193,19	20 792 014,46	1 012 939,06	24 445 270 463,64
Lisäykset	0,00	47 734 716,87	0,00	55 156,48	499 025 328,83
Vähennykset	-71 702,66	-276 488,28	-1 124 365,75	0,00	-877 700,83
Hankintameno 31.12.2012	7 673 507,01	897 826 421,78	19 667 648,71	1 068 095,54	24 943 418 091,64
Kertyneet poistot 1.1.2012	0,00	0,00	-8 564 390,44	-679 451,12	-7 038 856 741,26
Vähennysten kertyneet poistot	0,00	0,00	731 391,04	0,00	265 970,22
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	0,00	0,00	-766 201,19	-78 763,88	-816 512 624,30
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	0,00	0,00	0,00	44,58
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2012	0,00	0,00	-8 599 200,59	-758 215,00	-7 855 103 350,76
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2012	7 673 507,01	897 826 421,78	11 068 448,12	309 880,54	17 088 314 740,88

	Käyttöomaisuus, aineelliset hyödykkeet				
	125-126 Koneet ja laitteet	127 Kalusteet	128 Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Aineelliset hyödykkeet yhteensä
Hankintameno 1.1.2012	16 041 512,48	1 009 872,39	221 667,01	697 638 230,04	26 040 100 101,94
Lisäykset	15 360 660,19	413 727,08	1 234,15	902 733 922,88	1 465 324 746,48
Vähennykset	0,00	0,00	0,00	-574 937 751,31	-577 288 008,83
Hankintameno 31.12.2012	31 402 172,67	1 423 599,47	222 901,16	1 025 434 401,61	26 928 136 839,59
Kertyneet poistot 1.1.2012	-9 704 382,99	-456 349,46	-15 276,30	0,00	-7 058 276 591,57
Vähennysten kertyneet poistot	0,00	0,00	0,00	0,00	997 361,26
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	-1 792 973,35	-231 683,04	-5 038,26	0,00	-819 387 284,02
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	0,00	0,00	-946 437,91	-946 393,33
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2012	-11 497 356,34	-688 032,50	-20 314,56	-946 437,91	-7 877 612 907,66
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2012	19 904 816,33	735 566,97	202 586,60	1 024 487 963,70	19 050 523 931,93

Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset		
	Käyttöomaisuus- arvopaperit	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2012	690 397,01	690 397,01
Lisäykset	0,00	0,00
Vähennykset	-276 342,69	-276 342,69
Hankintameno 31.12.2012	414 054,32	414 054,32
Kertyneet poistot 1.1.2012	0,00	0,00
Vähennysten kertyneet poistot	0,00	0,00
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	0,00	0,00
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	0,00
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2012	0,00	0,00
Arvonkorotukset	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2012	414 054,32	414 054,32

Käyttöomaisuus yhteensä				
	Aineeton yhteensä	Aineellinen yhteensä	Arvopaperit yhteensä	Kaikki Yhteensä
Hankintameno 1.1.2012	24 155 333,41	26 040 100 101,94	690 397,01	26 064 945 832,36
Lisäykset	17 804 514,95	1 465 324 746,48	0,00	1 483 129 261,43
Vähennykset	-10 433 735,35	-577 288 008,83	-276 342,69	-587 998 086,87
Hankintameno 31.12.2012	31 526 113,01	26 928 136 839,59	414 054,32	26 960 077 006,92
Kertyneet poistot 1.1.2012	-6 019 266,68	-7 058 276 591,57	0,00	-7 064 295 858,25
Vähennysten kertyneet poistot	0,00	997 361,26	0,00	997 361,26
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	-3 799 429,10	-819 387 284,02	0,00	-823 186 713,12
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	-946 393,33	0,00	-946 393,33
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2012	-9 818 695,78	-7 877 612 907,66	0,00	-7 887 431 603,44
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2012	21 707 417,23	19 050 523 931,93	414 054,32	19 072 645 403,48

Kansallis- ja käyttöomaisuus yhteensä				
	Aineeton yhteensä	Aineellinen yhteensä	Arvopaperit yhteensä	Kaikki Yhteensä
Hankintameno 1.1.2012	24 155 333,41	26 041 934 025,30	690 397,01	26 066 779 755,72
Lisäykset	17 804 514,95	1 465 324 746,48	0,00	1 483 129 261,43
Vähennykset	-10 433 735,35	-577 288 008,83	-276 342,69	-587 998 086,87
Hankintameno 31.12.2012	31 526 113,01	26 929 970 762,95	414 054,32	26 961 910 930,28
Kertyneet poistot 1.1.2012	-6 019 266,68	-7 058 694 023,28	0,00	-7 064 713 289,96
Vähennysten kertyneet poistot	0,00	997 361,26	0,00	997 361,26
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	-3 799 429,10	-819 435 955,00	0,00	-823 235 384,10
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	-946 393,33	0,00	-946 393,33
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2012	-9 818 695,78	-7 878 079 010,35	0,00	-7 887 897 706,13
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2012	21 707 417,23	19 051 891 752,60	414 054,32	19 074 013 224,15

Liikenneviraston tilinpäätöksen liite 8: Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuotot	2012	2011	Muutos 2011-2010
Korot euromääräisistä saamisista	-1 601,59	39 581,02	-41 182,61
Korot valuuttamääräisistä saamisista	0,00	11,86	-11,86
Osingot	480,00	618,00	-138,00
Muut rahoitustuotot	57142,86	-25,00	57167,86
Rahoitustuotot yhteensä	56 021,27	40 185,88	15 835,39
Rahoituskulut	2012	2011	Muutos 2011-2010
Korot euromääräisistä veloista	3 880 200,15	2 441 441,07	1 438 759,08
Korot valuuttamääräisistä veloista	0,00	0,61	-0,61
Muut rahoituskulut	117,30	2 017,52	-1 900,22
Rahoituskulut yhteensä	3 880 317,45	2 443 459,20	1 436 858,25
Netto	-3 824 296,18	-2 403 273,32	-1 421 022,86

Liikenneviraston tilinpäätöksen liite 9: Talousarviotaloudesta annetut lainat

Liikennevirastolla ei ole ilmoitettavaa liitteeseen 9.

Liikenneviraston tilinpäätöksen liite 10: Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset

Käyttö- ja rahoitusomaisuusarvopaperit

	Kappale määrä	Markkina-arvo	31.12.2012			Saadut osingot	31.12.2011	
			Kirjanpitoarvo	Omistusosuus %	Myyntioikeuksien alaraja %		Markkina-arvo	Kirjanpitoarvo
Julkisesti noteeratut osakkeet ja osuudet		0,00	0,00			0,00	0,00	0,00
Julkisesti noteeraamattomat osakkeet ja osuudet	0		137 923,39			480,00		137 923,39
Parikkalan Valo Oy, sarja A	16		26,91					26,91
Parikkalan Valo Oy, sarja S	16		26,91					26,91
Parikkalan Valo Oy, sarja SN	10		16,82					16,82
Parikkalan Valo Oy, sarja SM	5		8,41					8,41
Parikkalan Valo Oy, sarja SK	1		1,68					1,68
Parikkalan Valo Oy, sarja AN	10		16,82					16,82
Parikkalan Valo Oy, sarja AM	5		8,41					8,41
Parikkalan Valo Oy, sarja AK	1		1,68					1,68
Pohjois-Hämeen Puhelin Oy	75		2 186,45					2 186,45
Vaasan Läänin Puhelin Oy (Arnia Oy)	6		2 623,74			480,00		2 623,74
RYM Oy:n A-lajin osake nro 11	1		125 000,00					125 000,00
Saimaan Kanavamuseo Tuki Oy	448		7 534,63	93,0				7 534,63
Kemion Puhelin Oy	1		470,93					470,93
Huoneisto- ja kiinteistöosakkeet			276 130,93			0,00	0,00	552 473,62
As. Oy Rakuunatie 29 - 30, Helsinki	2		0,00					27 232,99
Kiinteistö Oy Häly, Rovaniemi	225		0,00					249 109,70
Kiinteistö Oy Tielikennemuseo	16418		276 130,93	46,0				276 130,93
Osakkeet ja osuudet yhteensä			414 054,32			480,00		690 397,01

Liikenneviraston tilinpäätöksen liite 11: Taseen rahoituserät ja velat

31.12.2012	Vaihtuvakorkoiset			Kiinteäkorkoiset			Yhteensä
	Alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	Yli 5 vuotta	
	Vastaavien rahoituserät						
Rahat, pankkisaamiset ja muut rahoitusvarat	0,00	0,00	0,00	277,73	0,00	0,00	277,73
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	277,73	0,00	0,00	277,73
31.12.2012	Vaihtuvakorkoiset			Kiinteäkorkoiset			Yhteensä
	Alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	Yli 5 vuotta	
	Vastattavien rahoituserät						
Muut pitkäaikaiset velat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	227 423 501,74	227 423 501,74
Seuraavana tilikautena maksettavat lyhennykset	0,00	0,00	0,00	110 622 933,91	0,00	0,00	110 622 933,91
Lyhytaikaiset euromääräiset lainat	0,00	0,00	0,00	20 607 380,94	0,00	0,00	20 607 380,94
Valtion hoitoon jätetyt vieraat varat	0,00	0,00	0,00	50 146,77	0,00	0,00	50 146,77
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	131 280 461,62	0,00	227 423 501,74	358 703 963,36

Liikenneviraston tilinpäätöksen liite 12: Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut monivuotiset vastuut

Myönnetyt takaukset ja takuut

Ei ilmoitettavaa.

Myönnetyt takaukset ja takuut valuutoittain

Ei ilmoitettavaa.

Muut monivuotiset vastuut

Valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamenomäärärahat perusteella tehdyt tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset

€	Talousarvio- menot 2012	Määrärahatarve 2013	Määrärahatarve 2014	Määrärahatarve 2015	Määrärahatarve myöhemmin	Määrärahatarve yhteensä
Tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset yhteensä	10 648 916,74	12 458 156,64	6 909 896,00	5 475 840,00	31 337 280,00	56 181 172,64

Muulla kuin valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamenomäärärahat perusteella tehdyt sopimukset ja sitoumukset

€	Talousarvio- menot 2012	Määrärahatarve 2013	Määrärahatarve 2014	Määrärahatarve 2015	Määrärahatarve myöhemmin	Määrärahatarve yhteensä
Muut sopimukset ja sitoumukset						
- Vuoden 2012 talousarvion momentin 31.10.20 Perusväylänpito päätösosan kohta 2	463 966 878,61	541 478 969,46	389 812 184,42	257 064 642,89	373 299 229,11	1 561 655 025,89
- Vuoden 2012 talousarvion momentin 32.50.63 Kainuun kehittämisraha päätösosan kohdat 1 ja 3 1)	11 474 159,71					0,00
Yhteensä	486 089 955,06	553 937 126,10	396 722 080,42	262 540 482,89	404 636 509,11	1 617 836 198,53

1) Kainuun kokeilu päättynyt 2012; sopimukset siirtyneet perusväylänpitoon.

Liikenneviraston tilinpäätöksen liite 13: Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Liikennevirastolla ei ole ilmoitettavaa liitteeseen 13.

Liikenneviraston tilinpäätöksen liite 14: Taseeseen sisältymättömät rahastoidut varat

Liikennevirastolla ei ole ilmoitettavaa liitteeseen 14.

Liikenneviraston tilinpäätöksen liite 15: Velan muutokset

	31.12.2012	31.12.2011	Muutos 2012-2011
Muu pitkäaikainen velka	227 423 501,74	336 293 777,75	-108 870 276,01
Seuraavana tilikautena maksettavat lyhennykset	110 622 933,91	63 640 389,22	46 982 544,69
Lyhytaikaiset lainat	20 607 380,94	0,00	20 607 380,94
Yhteensä	358 653 816,59	399 934 166,97	-41 280 350,38

Liikenneviraston tilinpäätöksen liite 16: Velan maturiteettijakauma ja duraatio

Maturiteettijakauma (velan jakauma jäljellä olevan juoksuajan mukaan)

Velkojen juoksu-aika	2012				2011			
	Kirjanpitoarvo (euroa)	%	Käypä arvo (euroa)	%	Kirjanpitoarvo (euroa)	%	Käypä arvo (euroa)	%
0 - 1 vuotta	131 230 314,84	36,59	130 638 440,46	40,97	63 640 389,22	15,91	63 357 571,04	17,57
1 - 2 vuotta	14 325 889,88	3,99	13 778 680,03	4,32	108 870 276,01	27,22	107 415 643,84	29,79
2 - 3 vuotta	14 325 889,88	3,99	13 495 279,17	4,23	14 325 889,88	3,58	13 609 227,68	3,77
3 - 4 vuotta	14 325 889,88	3,99	13 216 954,74	4,15	14 325 889,88	3,58	13 368 593,01	3,71
4 - 5 vuotta	14 325 889,88	3,99	12 945 107,48	4,06	14 325 889,88	3,58	13 131 571,33	3,64
Yli 5 vuotta	170 119 942,25	47,43	134 790 066,51	42,27	184 445 832,12	46,12	149 694 242,20	41,52
Velat yhteensä	358 653 816,59	100,00	318 864 528,39	100,00	399 934 166,97	100,00	360 576 849,10	100,00

Velan duraatio (velan markkina-arvolla painotettu kassavirtojen keskimääräinen maksuhetki)

Vuosi	Duraatio
31.12.2010	8,32
31.12.2011	5,66
31.12.2012	5,33

Vuoden 2012 velka koskee elinkaarihanketta E18 Muurla-Lohja ja kehittämishankkeita Kilpilahden uusi tieyhteys, Mt 101 Kehä I ja E18 Kehä III, Vaasa-Seinäjoki rataosan sähköistys.

Vuoden 2011 velka koskee jälkirahoitushanketta Vt4 Järvenpää-Lahti, elinkaarihanketta E18 Muurla-Lohja ja kehittämishankkeita Kilpilahden uusi tieyhteys, Mt 101 Kehä I ja E18 Kehä III.

Vuoden 2010 velka koskee jälkirahoitushanketta Vt4 Järvenpää-Lahti, elinkaarihanketta E18 Muurla-Lohja ja kehittämishankkeita Kilpilahden uusi tieyhteys ja Haminan meriväylä.

Käyvän arvon laskennassa on käytetty Valtiokonttorin vuosittain ilmoittamaa laskelmissa käytettävää korkotekijää.

Käytetty duraation laskentakaava noudattaa valtion kirjanpidon käsikirjan kohdan 12.3.16 mukaista kaavaa.

Kokonaisduraatio on laskettu laskemalla velkojen erillisduraatioiden nykyarvoilla painotettu summa.

Liikenneviraston tilinpäätöksen liite 17: Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat täydentävät tiedot**1) Työyhteenliittymä Porvoo - Koskenkylä loppuselvitys**

Vuonna 2007 solmittiin Tieliikelaitos Destian ja Kesälahden Maansiirto Oy:n ja MVR-Maatek Oy:n entisen toimitusjohtajan Kari Perälän välinen sovintosopimus 27.6.2007. Sopimuksen mukaan työyhteenliittymä PoKo:lle maksettava korvaus on 135 129,50 euroa lisättynä korolla 15.11.2007 lukien (12 kk Euribor + 2 %). Tilintarkastus- ja asianajokuluja tulee korvata yhteensä 46 350 euroa korkoineen. Tieliikelaitos Destian osuus korvauksista on 4/7 ja Kesälahden Maansiirto Oy:n 3/7. Korvaukset on maksettava kokonaisuudessaan 30.6.2015 loppuun mennessä sovitun aikataulun mukaisesti työyhteenliittymälle, joka käyttää korvaukset PoKo:n kulujen maksamiseen. Jäljelle jäävät varat jaetaan Destian ja Kesälahden Maansiirto Oy:n kesken edellä mainittua jako-osuutta käyttäen.

PoKo:n hallituksen kokouksessa 4.2.2009 on todettu, ettei työyhteenliittymää voida vielä lopettaa. Vaikka urakka on vastaanotettu, työyhteenliittymällä on vielä keskeneräisiä asioita. Työyhteenliittymä tullaan säilyttämään ainakin vuoteen 2015.

Vuoden 2012 aikana Perälä on jatkanut velkansa lyhentämistä pysyen sovitussa maksuaikataulussa. Lyhennyksiä on vuoden 2012 aikana kertynyt 33.000 euroa. Maksuissa on kuitenkin aikaisempien vuosien jäljiltä jälkeenjääneisyyttä edelleen 14.000 euroa.

Työyhteenliittymän päätöksellä osakkaille on jaettu varoja syksyllä 2012 ja Destian osuus (57.142,86 euroa) on sovitun mukaisesti tilitetty Liikennevirastolle Tiehallinnon seuraajana sen mukaisesti, mitä vuoden 2001 organisaatiouudistuksen yhteydessä on sovittu. Jaon jälkeen työyhteenliittymän pankkitilillä oli 31.12.2012 varoja 19.663,93 euroa.

2) AS Tehon konkurssi

AS Tehon hoidettavana olleet viisi tienhoitourakkaa jouduttiin päättämään ennenaikaisesti AS Tehon taloudellisten ja muiden ongelmien vuoksi syksyllä 2008. Sopimusten purku johti AS Tehon konkurssiin helmikuussa 2009. Tiehallinto on valvonut konkurssissa saataviaan yhteensä noin 2,82 milj. euroa (ALV 0 %). Summa koostuu urakoiden loppuun saattamisesta aiheutuneista lisäkustannuksista.

Tiehallinto on saanut takaajapankeilta takuut täysimääräisinä. Tiehallinnon saatava on tätä kautta lyhentynyt noin 900 000 eurolla. Sisällä olleiden urakkamaksujen kuittaamisella puolestaan saatava on lyhentynyt noin 600 000 eurolla.

Konkurssipesä on saatettu päätökseen maaliskuussa 2012. Liikenneviraston jako-osuus pesästä oli 51.175,20 euroa. Lisäosuuksien kertymistä ei ole tiedossa. Liikenneviraston vahingoksi jäi 1.267.376,57 euroa. Asia on loppuun käsitelty.

3) Asfalttikartelli

Korkein hallinto-oikeus vahvisti vuonna 2009 tekemällään päätöksellä, että Suomessa oli toiminut vuosina 1994–2002 päällystysalan kartelli, johon kuuluivat lähes kaikki alalla toimineet yritykset. Tiehallinto/Liikennevirasto on kesäkuussa 2008 vireille laitettulla haastehakemuksellaan vaatinut kartellissa mukana olleilta yrityksiltä vahingonkorvausta yhteensä noin 23 milj. euroa, joka määrä on nyttemmin tarkentunut noin 58 milj. euroon. Asian pääkäsittely Helsingin käräjäoikeudessa on alkanut syyskuussa 2012. Päätös asiassa on odotettavissa syksyllä 2013.

4) Merenkulkuun liittyvät vahingonkorvausvaatimukset ja -vastuut

Ms. Anna A:n vuonna 1993 tapahtuneen karilleajon seurauksena syntynyt oikeudenkäyntiprosessi päättyi vuonna 2008 siihen, että vastapuolen korvausvaatimet hylättiin. Tuomion mukaan vastapuolen tulee korvata

Merenkululaitoksen oikeudenkäyntikuluja noin 0,4 milj. euroa. Vaatimuksista on luovuttu, koska Kreikassa on annettu alioikeuden päätös, jossa vaatimukset on hylätty. Prosessi on lopetettu taloudellisin perustein.

Turvavaurioista on vireillä yksi korvausvaimus, jossa vaaditaan Liikennevirastolle turvalaitteen vahingoista yhteensä noin 0,5 milj. euroa. Liikennevirasto on hakenut korvausta aluksen varustamolta ja Finnpilot Pilotage Oy:ltä. Liikennevirasto on luopunut kanteesta Finnpilot Pilotage Oy:tä kohtaan. On juridisesti todennäköistä, että aluksen varustamo on vastuussa vahingosta. Asia on vireillä Helsingin käräjäoikeudessa. Meneillään on kirjallinen valmisteluprosessi ja odotetaan käsittelyn aloittamista.

Norjalaisessa tuomioistuimessa käsitelty JM Fennican ja Nordican vuokratuloja koskenut komissioriita sai lainvoimaisen tuomion korkeimmassa asteessa 19.6.2006 ja Merenkululaitos on vuonna 2007 maksanut vastapuolelle viimeiset korvaukset korkoineen. Alkuperäisen rahtausopimuksen mukaisesti komissiopalkkioita tuli maksaa myös toiselle yritykselle, joka on vaatinut korvausta Helsingin käräjäoikeudessa. Helsingin käräjäoikeus on 12.9.2012 antanut päätöksen, jossa valtio tuomittiin maksamaan meklaripalkkiot ja oikeudenkäyntikulut viivästyskorkoineen. Korvattava määrä oli 583 133,06 euroa. Käräjäoikeuden päätöksestä ei valiteta.

Helsinki-Tallinna-tietoyhteyskaapelin omistaja on oikeusteitse vaatinut korvausta, noin 0,5 milj. euroa, sekä Merenkululaitokselta että aluksen varustamolta MS Containerships VII:n ankkuroinnin yhteydessä vaurioituneesta kaapelista. Merenkululaitos/Liikennevirasto on torjunut korvausvaatimuksen sillä perusteella, että kaapelin omistaja ei ole informoinut Liikennevirastoa kaapelin asettamisesta sillä seurauksella, että laivojen ankkurointipaikka on tullut sijaitsemaan kaapelin sijaintipaikan kohdalle. Asia oli vireillä Helsingin käräjäoikeudessa. Sopimusneuvotteluissa on päädytty sovitteluratkaisuun. Sopimuksen mukaan Liikennevirasto korvaa 140 000 euroa.

5) Kerava-Lahti oikoradan lunastustoimitus / NCC Roads Oy:n haitan- ja vahingonkorvauksia koskeva muutoksenhaku Vantaan käräjäoikeudessa

Kerava-Lahti oikorataa koskevassa lunastustoimituksessa TN 2009-329437 Liikennevirasto veloitettiin korvaamaan NCC Roads Oy:lle haitan- ja vahingonkorvauksia noin 130 000 euroa. Korvaukselle määrättiin lunastuslain mukainen indeksikorotus (kerroin 1,12) sekä lunastuslain mukainen 6 %:n korko haltuunotosta 20.9.2002 maksuhetkeen. Lisäksi Liikennevirasto määrättiin maksamaan edunvalvontakustannuksista noin 12 500 euroa.

Yllä mainitut lunastustoimikunnan määräämät korvaukset olivat riidanalaisia, sillä sekä Liikennevirasto että NCC Roads Oy valittivat lunastustoimikunnan päätöksestä. Liikennevirasto vaati lunastustoimikunnan haitan- ja vahingonkorvauksia koskevan päätöksen kumoamista kokonaisuudessaan sekä edunvalvontakulujen alentamista 6000 euroon.

NCC Roads Oy vaati haitan- ja vahingonkorvausten korottamista noin 2 050 000 euroon. Lisäksi NCC Roads Oy vaatii lunastustoimikunnan tutkimatta jättämän suoja-alueen massojen korvausvaatimuksen käsittelyä ja korvausta suoja-alueiden massoista noin 1 200 000 euroa. NCC Roads Oy vaatii korotettaville korvauksille lunastuslain mukaista indeksikorjausta ja 6 %:n korkoa haltuunotosta 20.9.2002 lähtien.

Vantaan käräjäoikeus on antanut asiassa tuomion 4.5.2012, jossa se pysytti lunastustoimikunnan päätöksen. Käräjäoikeuden tuomio on lainvoimainen ja Liikennevirasto on maksanut NCC Roads Oy:lle määrättyt haitan- ja vahingonkorvaukset sekä edunvalvontakustannukset korkoineen.

6 Allekirjoitukset

Hyväksymme Liikenneviraston vuoden 2012 tilinpäätöksen.

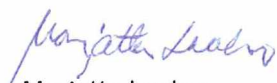
Helsingissä 15. maaliskuuta 2013

Antti Vehviläinen
Päjohtaja
Liikennevirasto

Timo Hiltunen
Johtaja
Liikennevirasto

Marjatta Laakso
Johtaja
Liikennevirasto

